

Univerzita Pardubice

**Fakulta ekonomicko-správní
Ústav matematiky a kvantitativních metod**

Srovnání nezaměstnanosti v ČR a zemích EU

Jan Pospíšil

**Bakalářská práce
2013**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan Pospíšil**
Osobní číslo: **E10658**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management podniku: Manažerská etika**
Název tématu: **Srovnání nezaměstnanosti v ČR a zemích EU**
Zadávací katedra: **Ústav matematiky a kvantitativních metod**

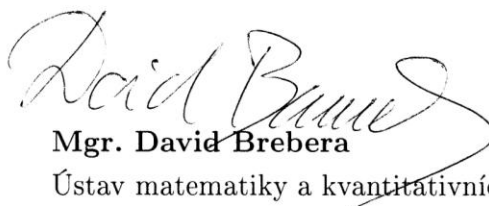
Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce bude obsahovat definici nezaměstnanosti, stručné dějiny ČR a EU, srovnání současné nezaměstnanosti v ČR a vybraných zemích EU. Dále budou v práci historický vývoj nezaměstnanosti a trendy ČR a EU.

Rozsah grafických prací: –
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

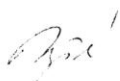
GOLA, Petr. Evropská unie v otázkách a odpovědích. 1. vyd. Třebíč: Radek Veselý, 2003. ISBN 8086376303. **HORČIČKA, Václav.** Dějiny evropské integrace. II. vyd. 1. Praha: Triton, 2006. ISBN 8072547410. **KLOUDOVÁ, Jitka.** Evropská unie : historie a současnost ekonomického prostředí. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2004. ISBN 80-7318-222-X.
LACINA, Lubor. Měnová integrace: Náklady a přínosy členství v měnové unii. 1. vydání. C. H. BECK, 2007. ISBN 978-80-7179-560-5. **SIROVÁTKA, Tomáš, MAREŠ, Petr.** Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. ISBN 80-210-3048-8.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. David Brebera
Ústav matematiky a kvantitativních metod

Datum zadání bakalářské práce: **30. září 2012**

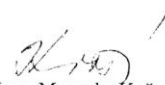
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2013**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 3. října 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 4. 2013

Jan Pospíšil

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych rád poděkoval svému vedoucímu práce Mgr. Davidovi Breberovi za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Tato závěrečná práce porovnává míru nezaměstnanosti v České republice a v zemích Evropské unie a za pomoci statistických dat vytváří ucelený přehled dané problematiky. Kromě míry nezaměstnanosti v České republice a v EU (všech sedmadvaceti členských zemí a zemí eurozóny) se práce blíže zaměřuje na nezaměstnanost ve třech členských státech, které mají s ČR společné hranice, tedy v Rakousku, Německu a na Slovensku. Práce pro srovnání krátce popisuje míru nezaměstnanosti a její vývoj v USA a Japonsku, jakožto ekonomických velmocí mimo Evropskou unii, a poskytuje náhled do povědomí Čechů o míře nezaměstnanosti v EU a ČR, o možnostech získání práce a dále také obraz jejich ochoty podniknout kroky při potírání jejich případné nezaměstnanosti.

KLÍČOVÁ SLOVA

nezaměstnanost, Česká republika, Slovenská republika, Rakousko, Německo, Evropská unie, eurozóna

TITLE

The comparison of unemployment in the Czech Republic and countries of the EU

ANNOTATION

This bachelor's thesis compares the unemployment rate in the Czech Republic and countries of the European Union. With the aid of the statistics, it forms the comprehensive knowledge of unemployment issues. Apart from the unemployment rate in the Czech Republic and in the European Union (in all 27 member states of the EU and the euro area), this bachelor's thesis focuses closely on the unemployment rate in three member states, all of which share borders with the Czech Republic – Austria, Germany and Slovakia. In addition, this piece of work briefly describes the unemployment rate and its development in economically developed countries such as in the USA and Japan. It also provides the inhabitants of the Czech Republic to know a little bit more about the unemployment rate in the European Union and in the Czech Republic. Besides that, it also helps them to realise their career possibilities and it encourages them to take necessary steps to get a job.

KEYWORDS

unemployment, Czech Republic, Slovakia, Austria, Germany, European Union, euro area

OBSAH

ÚVOD.....	10
1 NEZAMĚŠTNANOST – ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY	11
1.1 ZAMĚŠTNANÍ	11
1.2 NEZAMĚŠTNANÍ	11
1.3 EKONOMICKY NEAKTIVNÍ OBYVATELSTVO.....	11
1.4 MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI A ZAMĚŠTNANOSTI	12
1.5 OBECNÁ A REGISTROVANÁ MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI.....	12
1.6 PŘIROZENÁ MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI	14
1.7 TYPY NEZAMĚŠTNANOSTI	15
1.7.1 Frikční nezaměstnanost	16
1.7.2 Strukturální nezaměstnanost.....	16
1.7.3 Cyklická nezaměstnanost.....	16
1.8 DALŠÍ TYPY NEZAMĚŠTNANOSTI.....	16
1.8.1 Dobrovolná nezaměstnanost.....	17
1.8.2 Nedobrovolná nezaměstnanost	17
1.8.3 Krátkodobá a dlouhodobá nezaměstnanost.....	17
2 NEZAMĚŠTNANOST V ČESKÉ REPUBLICE	18
2.1 OBECNÁ MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI V ČR.....	18
2.2 OBECNÁ MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI V KRAJÍCH.....	20
2.3 OBECNÁ MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI MUŽŮ A ŽEN.....	21
3 NEZAMĚŠTNANOST V RAKOUSKU, NĚMECKU A NA SLOVENSKU	22
3.1 NEZAMĚŠTNANOST V RAKOUSKU	22
3.2 NEZAMĚŠTNANOST V NĚMECKU.....	23
3.3 NEZAMĚŠTNANOST NA SLOVENSKU.....	25
4 POROVNÁNÍ NEZAMĚŠTNANOSTI VŠECH ZEMÍ EU.....	28
4.1 EU-27	28
4.2 EA-17	28
4.3 AKTUÁLNÍ STAV	28
4.4 VÝVOJ NEZAMĚŠTNANOSTI V EU.....	31
4.5 VÝVOJ NEZAMĚŠTNANOSTI V USA A V JAPONSKU.....	34
5 DOTAZNÍK.....	36
ZÁVĚR.....	47
POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE	49

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Míra zaměstnanosti a nezaměstnanosti v ČR podle výsledků VSPŠ	13
Tabulka 2: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR od roku 1993	19
Tabulka 3: Obecná míra nezaměstnanosti v ČR podle krajů [%].....	20
Tabulka 4: Obecná míra nezaměstnanosti v ČR u mužů a žen od roku 1993	21
Tabulka 5: Míra nezaměstnanosti v Rakousku od roku 1994	22
Tabulka 6: Míra nezaměstnanosti v Rakousku u mužů a žen od roku 1994	23
Tabulka 7: Míra nezaměstnanosti v Německu od roku 1991	24
Tabulka 8: Míra nezaměstnanosti v Německu od roku 1991 u mužů a žen.....	25
Tabulka 9: Míra nezaměstnanosti na Slovensku od roku 1998	26
Tabulka 10: Míra nezaměstnanosti na Slovensku u mužů a žen od roku 1998.....	27
Tabulka 11: Míra nezaměstnanosti členských zemí EU, 2000 až 2006 [%]	33
Tabulka 12: Míra nezaměstnanosti členských zemí EU, 2007 až 2012 [%]	34

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Graf - Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS	13
Obrázek 2: Původní míra registrované nezaměstnanosti ve srovnání s novým ukazatelem – podílem nezaměstnaných 15-64 let, ČR	14
Obrázek 3: Graf - Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v ČR	19
Obrázek 4: Graf - Vývoj míry nezaměstnanosti v Rakousku	23
Obrázek 5: Graf - Vývoj míry nezaměstnanosti v Německu.....	25
Obrázek 6: Graf - Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku	26
Obrázek 7: Graf míry nezaměstnanosti v zemích EU za únor 2013, očištěno od sezónních výkyvů	29
Obrázek 8: Graf porovnání vývoje míry nezaměstnanosti v EU-27, eurozóně, Spojených státech a v Japonsku, očištěno od sezónních výkyvů, leden 2000 až únor 2013...	30
Obrázek 9: Graf vývoje míry nezaměstnanosti u mužů a žen v rámci EU-27, od února 2012 do února 2013	30
Obrázek 10: Graf - Srovnání vývoje míry nezaměstnanosti mladých osob (do 25 let) v EA-17 a EU-27, očištěno od sezónních výkyvů, leden 2000 až únor 2013	31
Obrázek 11: Graf - Vývoj nezaměstnaných osob v EU-27 a EA-17, očištěno od sezónních výkyvů, údaje jsou v milionech.....	32
Obrázek 12: Graf - Pohlaví respondentů	36
Obrázek 13: Graf - Věk respondentů.....	37
Obrázek 14: Graf - Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů	37
Obrázek 15: Graf - Nezaměstnanost v ČR vůči zemím EU, podle respondentů.....	39
Obrázek 16: Graf - Nezaměstnanost v ČR vůči Německu, podle respondentů.....	39
Obrázek 17: Graf - Nezaměstnanost v ČR vůči Rakousku, podle respondentů.....	40
Obrázek 18: Graf - Nezaměstnanost v ČR vůči Slovensku, podle respondentů	40
Obrázek 19: Graf - Nejznámější internetové stránky s nabídkou práce	41
Obrázek 20: Graf - Stav respondentů	42
Obrázek 21: Graf - Doba, kterou respondenti stráví při dojíždění	42
Obrázek 22: Graf - Ochota nezaměstnaných respondentů přestěhovat se kvůli práci	43
Obrázek 23: Graf - Délka nezaměstnanosti respondentů od absolvování školy	43
Obrázek 24: Graf - Způsob hledání práce	44
Obrázek 25: Graf - Postoj respondentů k rekvalifikačním kurzům.....	45
Obrázek 26: Graf - Rekvalifikační kurz, který by respondenti zvolili	45
Obrázek 27: Graf - Nejdelší nezaměstnanost respondentů.....	46

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EA	Eurozóna
EU	Evropská unie
ILO	International Labour Organization
ISBN	International Standard Book Number
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
Sb.	Sbírka zákonů
SŠ	Střední škola
ÚP	Úřad práce
USA	Spojené státy americké
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
ZŠ	Základní škola

ÚVOD

„...z národohospodářského hlediska představuje nezaměstnanost mrhání vzácnými zdroji. Nezaměstnanost zosťruje hospodárkou nerovnost. Nezaměstnanost má vliv na finanční postavení státu.“ [24, s. 77]

Předložená závěrečná práce má za cíl porovnat míru nezaměstnanosti v České republice a v zemích Evropské unie a vytvořit ucelený přehled dané problematiky.

Kromě míry nezaměstnanosti v České republice a v EU, jež byla rozdělena na míru nezaměstnanosti všech 27 členských zemí a zemí eurozóny (viz kapitola 4), se práce blíže zaměřuje na nezaměstnanost ve třech členských státech, které mají s ČR společné hranice. Jedná se o Republiku Rakousko (dále jen Rakousko), Spolkovou republiku Německo (Německo) a Slovenskou republiku (Slovensko).

První kapitola se věnuje vymezení základních termínů souvisejících s danou oblastí. Jsou zde definovány pojmy: zaměstnaní, nezaměstnaní, ekonomicky aktivní a neaktivní obyvatelstvo, přirozená míra nezaměstnanosti, obecná a registrovaná míra nezaměstnanosti. Dále jsou zde uvedeny metody výpočtů míry zaměstnanosti a nezaměstnanosti, vypsány a charakterizovány typy nezaměstnanosti (frikční, strukturální, cyklická, dobrovolná, nedobrovolná, krátkodobá a dlouhodobá). V samostatných kapitolách je popsán vývoj míry nezaměstnanosti v České republice (2), Rakousku (3.1), Německu (3.2), Slovensku (3.3) a v ostatních zemích EU (4) v posledních letech. Pro srovnání je krátce popsána míra nezaměstnanosti a její vývoj v USA a Japonsku (4.5), jakožto ekonomických velmocí mimo Evropskou unii. Pro lepší názornost jsou jednotlivé popisy míry nezaměstnanosti a srovnání vybraných zemí doplněny tabulkami a grafy. Do popisu míry nezaměstnanosti je zahrnut i aspekt pohlaví a u ČR navíc i aspekt krajů.

Po základním rozdělení na obecnou a registrovanou míru nezaměstnanosti (v kapitole 1.5) se práce zabývá pouze tu obecnou, jelikož se její metodika měření shoduje s metodikou statistického úřadu Eurostat, jehož data byla pro srovnání v rámci této práce vybrána a používána.

Ucelený přehled míry nezaměstnanosti v České republice je v závěru práce doplněn dotazníkovým šetřením, které poskytuje obraz povědomí Čechů (123 náhodných respondentů) o míře nezaměstnanosti v zemi, ve které žijí, a ve společenství evropských států, jehož jsou součástí, o možnostech získání práce a dále také obraz jejich ochoty podniknout kroky při potírání jejich případné nezaměstnanosti.

1 NEZAMĚŠTNANOST – ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY

V této části práce budou definovány základní pojmy. V první řadě jsou uvedeny charakteristiky zaměstnaných, nezaměstnaných a ekonomicky neaktivního obyvatelstva, výpočet míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a přirozené míry nezaměstnanosti. V neposlední řadě jsou popsány metody výpočtu míry nezaměstnanosti v České republice a instituce, které tyto údaje publikují. Kapitulu uzavírá výčet typů nezaměstnanosti.

1.1 Zaměstnaní

Za zaměstnané jsou považovány osoby vykonávající jakoukoli placenou práci. Patří sem i lidé, kteří práci mají, ale momentálně nepracují, jelikož stávkují, jsou na dovolené nebo jsou z důvodu nemoci zneschopněni. [30]

1.2 Nezaměstnaní

Nezaměstnané [Hedija, Musil] definují jako osoby, které splňují všechna tato kritéria:

- jsou v produktivním věku (15 - 64 let),
- jsou bez práce,
- aktivně práci hledají (např. registrace na ÚP),
- jsou připraveni k nástupu do práce (do 14 dnů).

Pro statistické měření nezaměstnanosti je tedy podstatná ta část obyvatelstva, jež je ochotná pracovat. Ve statistikách se proto nevyskytují osoby, které jsou dobrovolně nezaměstnané. Ti nepracují, nemají zájem pracovat za dané mzdy a ani práci nehledají. [22]

1.3 Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo

Zaměstnaní a nezaměstnaní dohromady tvoří ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Zbývají občané jsou tedy ekonomicky neaktivní. Řadíme mezi ně: děti, studenty, ženy na mateřské dovolené, osoby v domácnosti, osoby dlouhodobě nebo trvale neschopné pracovat (OZP neboli osoby se zdravotním postižením¹) a osoby, které práci vůbec nehledají. [23]

¹ §67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti definuje osoby se zdravotním postižením jako fyzické osoby: a.

1.4 Míra nezaměstnanosti a zaměstnanosti

K měření nezaměstnanosti slouží ukazatel míry nezaměstnanosti, který je dán podílem nezaměstnaných vůči všem osobám schopným pracovat (zaměstnaní a nezaměstnaní):

$$u = \frac{U}{L} \cdot 100 [\%] \quad (1)$$

kde: u je míra nezaměstnanosti;

U jsou nezaměstnaní;

L je pracovní síla;

$L = E + U$, kde E jsou zaměstnaní. [23]

Míra zaměstnanosti, jak by se na první pohled mohlo zdát, není opakem míry nezaměstnanosti, protože neudává podíl zaměstnaných vůči pracovní síle, ale vůči celkovému počtu lidí v určité věkové skupině. Můžeme jí vyjádřit tímto vzorcem:

$$e = \frac{E}{F} \cdot 100 [\%] \quad (2)$$

kde: e je míra zaměstnanosti;

E jsou zaměstnaní;

F je počet lidí ve věku 15 - 64 let. [22]

1.5 Obecná a registrovaná míra nezaměstnanosti

V České republice se rozlišuje dvojí míra nezaměstnanosti, a to obecná a registrovaná. Český statistický úřad (ČSÚ) zveřejňuje obecnou míru nezaměstnanosti, která se počítá v rámci Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS), jehož primárním cílem je získání informací o tom, jaká je situace na trhu práce. ČSÚ provádí toto šetření již od prosince 1992 a výsledky zveřejňuje vždy čtvrtletně.

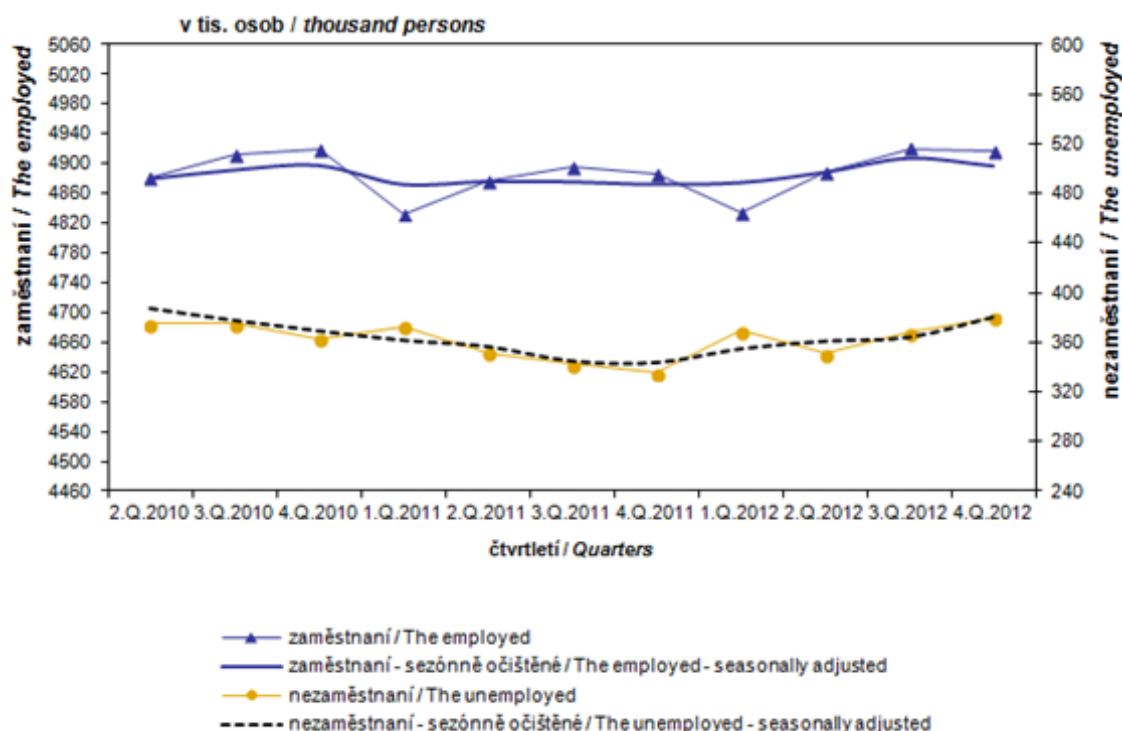
Například ve 4. čtvrtletí 2012 zahrnoval výběrový soubor 25 tisíc bytů na území celé České republiky, tj. 0,6 % ze všech trvale obydlených bytů. V rámci tohoto šetření bylo

dotazováno více než 57 tisíc osob všech věkových skupin (z toho 49 tisíc bylo starších 15 let). Takto velký rozsah výběrového souboru dává možnost získat spolehlivé odhady charakteristik trhu práce na úrovni celé republiky a s relativně dostatečnou spolehlivostí i odhady krajských a oblastních hodnot. VŠPS odpovídá metodikám statistického úřadu Evropského společenství „Eurostat“ a definicím Mezinárodní organizace práce (ILO2). Výsledky výše jmenovaného VŠPS relevantní pro tuto práci viz Tabulka 1 a Obrázek 1. [7]

Tabulka 1: Míra zaměstnanosti a nezaměstnanosti v ČR podle výsledků VSPŠ

Ukazatel	4. čtvrtletí 2011	1. čtvrtletí 2012	2. čtvrtletí 2012	3. čtvrtletí 2012	4. čtvrtletí 2012
Míra zaměstnanosti (%)	54,5	53,9	54,5	54,9	54,8
Obecná míra nezaměstnanosti (%)	6,4	7,1	6,7	7,0	7,2

Zdroj: upraveno podle [9]

Obrázek 1: Graf - Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS

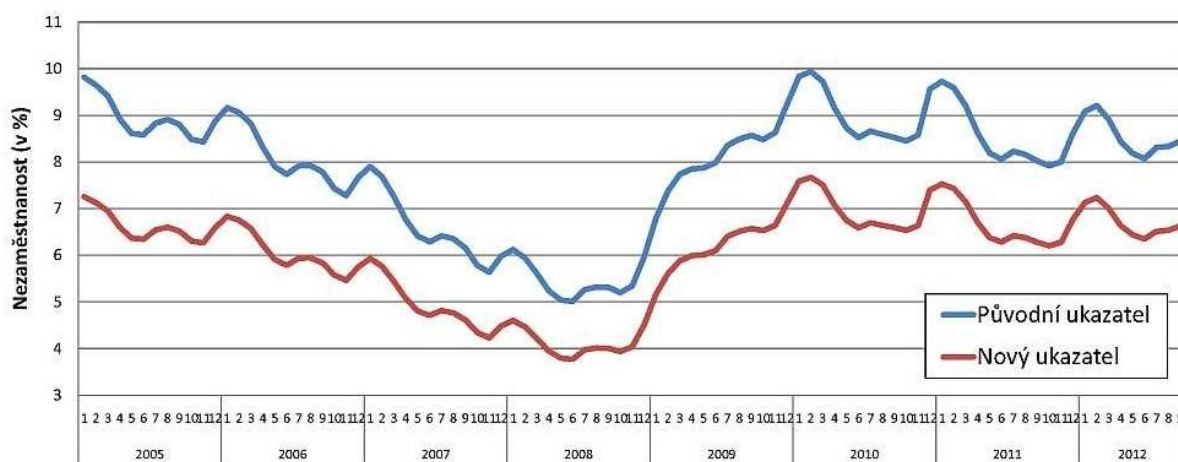
Zdroj: [8]

² International Labour Organization

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) se zabývá mírou registrované nezaměstnanosti. Základem je zde počet osob zaregistrovaných na úřadech práce, který se srovnává s pracovní silou.

Od ledna 2013 byl však ukazatel míry registrované nezaměstnanosti nahrazen novým ukazatelem, kterým je podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let. Ve jmenovateli vzorce (1) tedy bude pracovní síla nahrazena celkovým počtem osob v tomto věkovém rozmezí.

Nový ukazatel má výrazně nižší úroveň a s původním by byl tedy nesrovnatelný. Proto byl až do roku 2005 zpětně dopočítán (viz Obrázek 2). [10]

Obrázek 2: Původní míra registrované nezaměstnanosti ve srovnání s novým ukazatelem – podílem nezaměstnaných 15-64 let, ČR

Zdroj:[27]

1.6 Přirozená míra nezaměstnanosti

Jde o takovou míru nezaměstnanosti, při které je trh práce v rovnováze. To znamená, že všichni, kteří chtějí při dané mzdové sazbě pracovat, jsou zaměstnaní. Tento stav označujeme jako plnou zaměstnanost. [12]

Přirozená míra nezaměstnanosti je ovlivňována těmito čtyřmi faktory:

- **demografickou skladbou** – příkladem mohou být absolventi škol, kteří mají větší tendenci k fluktuaci. Pokud tito absolventi tvoří velkou část pracovní síly, bude to s nejvyšší pravděpodobností znamenat i vyšší přirozenou míru nezaměstnanosti;
- **podporou v nezaměstnanosti** – dá se říci, že čím vyšší bude podpora v nezaměstnanosti, tím nižší bude motivace pro nezaměstnané osoby práci si hledat. Tím se prodlouží doba hledání zaměstnání a vzroste fluktuace,

- **minimální mzdou** – za vysokou minimální mzdu budou zaměstnavatelé samozřejmě požadovat jen kvalifikované pracovníky, lidé si proto budou hledat práci déle a přirozená míra nezaměstnanosti poroste,
- **rekvalifikačními programy** – pomáhají ke snížení přirozené míry nezaměstnanosti tak, že snižují strukturální nezaměstnanost, která je popsána v kapitole 1.7.2.

Velikost přirozené míry nezaměstnanosti se vypočítá pomocí vzorce:

$$u^* = \frac{z}{z + n} \quad (3)$$

kde: u^* je přirozená míra nezaměstnanosti;

z je míra ztráty práce – jaké procento ze všech zaměstnaných ztratí práci za určité období;

n je míra nalezení práce – jaké procento ze všech nezaměstnaných najde práci za určité období.

Ze vzorce pak vyplývá, že pokud se míra ztráty práce dlouhodobě snižuje nebo míra nalezení práce zvyšuje, pak přirozená míra nezaměstnanosti klesá. Naopak platí, že zvyšuje-li se dlouhodobě míra ztráty práce nebo snižuje-li se míra nalezení práce, přirozená míra nezaměstnanosti roste. [22]

1.7 Typy nezaměstnanosti

Rozlišují se tři základní druhy nezaměstnanosti:

- frikční,
- strukturální,
- cyklická.

[Hedija a Musil] dále uvádějí jako čtvrtý typ „sezónní nezaměstnanost“, která se vyskytuje v důsledku existence sezónních prací, např. v zemědělství nebo cestovním ruchu a turistice. [22]

1.7.1 Frikční nezaměstnanost

„Souvisí s fluktuací pracovní síly mezi pracovními pozicemi. Vzniká v důsledku určité časové prodlevy mezi ztrátou zaměstnání a nalezením zaměstnání nového. Frikční nezaměstnanost je důsledkem nedokonalé informovanosti o pracovních příležitostech (z pohledu pracovní síly) a o pracovní síle (z pohledu firem).“ [22, s. 144]

1.7.2 Strukturální nezaměstnanost

„Objevuje se tam, kde je nesoulad mezi nabídkou a poptávkou po pracovnících. Nesoulad může vzniknout proto, že se poptávka po určitém druhu práce zvyšuje, zatímco poptávka po jiném druhu se snižuje, a nabídka se ani v jednom případě nepřizpůsobuje dostatečně rychle. Proto vzniká často nerovnováha u jednotlivých povolání nebo oblastí, protože určité sektory se rozvíjejí, zatímco jiné upadají. Kdyby se mzdy plynule přizpůsobovaly měnícím se vztahům mezi nabídkou a poptávkou, potom by nerovnováhy u jednotlivých trhů práce zmizely, protože by mzdy poklesly v oblastech, kde je pracovních sil nadbytek, a vzrostly v oblastech kde je jejich nedostatek. Mzdy však reagují na ekonomické šoky pomalu; trvá to celé roky, než se přizpůsobí nedostatku nebo přebytku pracovních sil. V dnešní době vlivem technického pokroku a změn v obsahu práce je tato nezaměstnanost průvodním jevem adaptivní ekonomiky.“ [30, s. 14]

1.7.3 Cyklická nezaměstnanost

„Souvisí s ekonomickým cyklem. Vzniká tehdy, je-li celková poptávka po práci nízká (nejde tedy jen o pokles poptávky na některém segmentu trhu práce). V důsledku poklesu výkonnosti ekonomiky nezaměstnanost roste všude. Vzniká tedy v důsledku nedostatečné agregátní poptávky.“ [30, s. 14]

1.8 Další typy nezaměstnanosti

Nezaměstnanost se může rozlišit i jinak, a to na:

- dobrovolnou,
- nedobrovolnou,
- krátkodobou,
- dlouhodobou.

1.8.1 Dobrovolná nezaměstnanost

Osoby, které jsou dobrovolně nezaměstnané, jsou ty, kterým se nechce pracovat vůbec (preferují volný čas, žijí z podpor nebo mají dostatek úspor) nebo se jim pracovat chce, ale ne za stávající tržní cenu. Volná pracovní místa jsou tedy k dispozici, ale za mzdu, která se jim zdá být nízká, a tak nemají zájem. „Pro moderní ekonomiky je typické, že mohou produktivně fungovat, a přitom současně vytvářet značný rozsah tohoto typu nezaměstnanosti.“ [30, s. 14]

1.8.2 Nedobrovolná nezaměstnanost

„Vzniká v důsledku toho, že při vyšších mzdových sazbách existuje více pracovníků, kteří chtějí pracovat, nežli pracovních míst. Tedy poptávka po práci je nižší nežli celková nabídka, část pracovníků při běžné mzdové sazbě nenachází práci, je nedobrovolně nezaměstnaná.“ [30, s. 16]

1.8.3 Krátkodobá a dlouhodobá nezaměstnanost

Důležitým faktorem je také délka trvání nezaměstnanosti, která udává průměrnou dobu, po kterou je pracovník nepřetržitě bez zaměstnání.

Člověk, jenž je bez práce do tří měsíců, je řazen mezi krátkodobě nezaměstnané. V rozmezí tří až šesti měsíců přichází krize, kdy nezaměstnaní „hodnotí a mění své preference a mění životní postoje“. Pokud nezaměstnanost trvá více než 6 měsíců, dá se považovat za dlouhodobou.

Dlouhodobá nezaměstnanost s sebou nese závažné důsledky v podobě sníženého standardu, ztráty kvalifikace či motivace nebo v podobě ekonomické a psychické zátěže. V krajních případech může vést k alkoholismu a kriminalitě, čímž se nezaměstnaný sociálně destabilizuje. Z výše uvedeného vyplývá, že dlouhodobá nezaměstnanost představuje problém. Naproti tomu krátkodobá nezaměstnanost představuje přirozený stav ekonomiky a je výrazem její dynamiky, tedy pružného přizpůsobení pracovních sil potřebám jejího vývoje. [24, s. 76, 77]

2 NEZAMĚSTNANOST V ČESKÉ REPUBLICE

Aby mohla být nezaměstnanost v České republice ve shodě s cílem této práce porovnáována s dalšími zeměmi EU, musí být sama nejprve popsána. Následující kapitola je tedy věnována právě nezaměstnanosti v ČR.

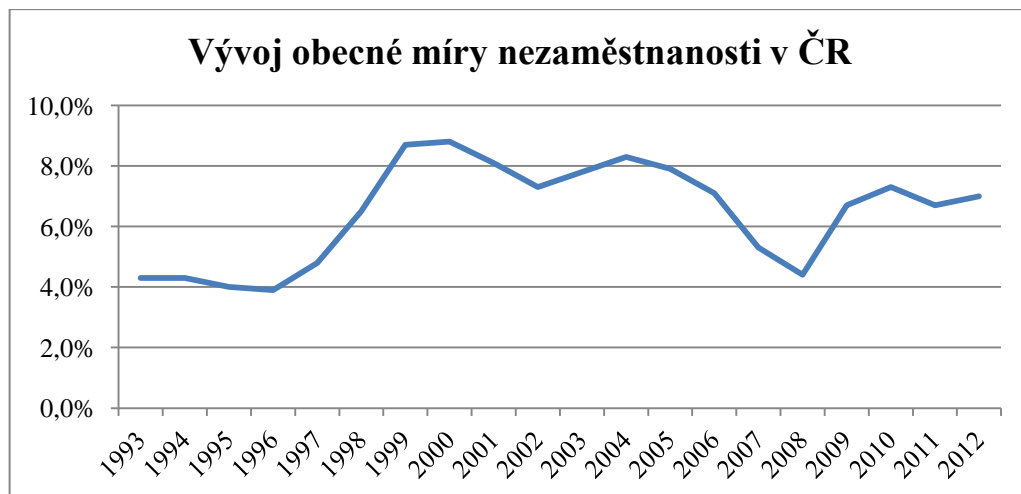
2.1 Obecná míra nezaměstnanosti v ČR

Politicko-organizační a institucionální změny včetně transformace československé ekonomiky, privatizace aj. v roce 1990 formovaly trh práce v České republice. Vzrůstající nezaměstnanost v této době odrážela výše zmíněné změny. Nejvíce nezaměstnaných v té době tvořili absolventi středních a vysokých škol, nekvalifikovaní dělníci, někteří amnestovaní občané a osoby se změněnou pracovní schopností. Ke konci roku 1991 se začala projevovat aktivní politika zaměstnanosti prováděná úřady práce. Pokles nezaměstnanosti byl zaznamenán v průběhu roku 1992 díky rozvoji živnostenského podnikání, činnosti úřadu práce a obnovení některých částí národního hospodářství. V roce 1993 činila výše obecné míry nezaměstnanosti 4,3 %. Nejvíce postiženými skupinami byly osoby nižšího věku, osoby s minimální kvalifikací a ženy. Ve srovnání s muži (3,4 %) bylo 5,4 % nezaměstnaných žen (viz Tabulka 4). Růst zaměstnanosti byl zaznamenán v roce 1994 díky oživení ekonomiky a větší nabídkou pracovních míst (76 581 oproti údaji z předchozího roku, kdy bylo evidováno pouze 53 938 volných pracovních míst). Mírný nárůst zaměstnanosti pokračoval i v roce 1995 pod vlivem růstu nabídky volných míst a pracovních sil (5 171 tis. oproti 5 148 tis. v roce 1994). I přes nárůst zaměstnanosti se zvýšil počet ekonomicky neaktivních osob. V druhé polovině roku, klesla míra nezaměstnanosti na 4,0 %. Počínaje rokem 1996 se hodnoty obecné míry nezaměstnanosti stále zvyšovaly. V roce 1997 stoupla o 0,9 % a situace na trhu práce byla horší než v roce předešlém. Po pokračujícím růstu v roce 1998 dosáhla míra obecné nezaměstnanosti v České republice roku 1999 8,7 %. Od roku 2004, ve kterém Česká republika vstoupila do EU, obecná míra nezaměstnanosti klesla do roku 2008 na pouhých 4,4 % (viz Tabulka 2). V roce 2009 míra obecné nezaměstnanosti strmě stoupla na 6,7 %, a sice v důsledku světové finanční krize. V roce 2010 už dosahovala 7,3 % a kolem 7 % se drží dodnes. Konkrétně v roce 2011 poklesla na 6,7 % a v roce 2012 zase stoupla na 7,0 %. Nejaktuálnější dostupná data jsou za únor 2013, kdy byla obecná míra nezaměstnanosti v ČR podle Eurostatu 7,2 %, tedy o 0,1 % větší než v lednu 2013. Graf celého vývoje obecné míry nezaměstnanosti v ČR viz Obrázek 3. [5, 6, 13, 23]

Tabulka 2: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR od roku 1993

	Pracovní síla (tis.osob)	Ekonomicky neaktivní (tis.osob)	Míra zaměstnanosti (v %)	Obecná míra nezaměstnanosti (v %)
1993	5 094	3 199	58,8	4,3
1994	5 148	3 207	59,0	4,3
1995	5 171	3 236	59,0	4,0
1996	5 173	3 274	58,9	3,9
1997	5 185	3 302	58,2	4,8
1998	5 201	3 322	57,1	6,5
1999	5 218	3 337	55,7	8,7
2000	5 186	3 400	55,1	8,8
2001	5 146	3 431	55,1	8,1
2002	5 139	3 460	55,4	7,3
2003	5 132	3 505	54,8	7,8
2004	5 133	3 541	54,3	8,3
2005	5 174	3 542	54,7	7,9
2006	5 199	3 574	55,0	7,1
2007	5 198	3 647	55,6	5,3
2008	5 232	3 711	56,0	4,4
2009	5 286	3 723	54,8	6,7
2010	5 269	3 747	54,2	7,3

Zdroj: upraveno podle [6]

Obrázek 3: Graf - Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v ČR

Zdroj: upraveno podle [6] a [13] code tsdec450

2.2 Obecná míra nezaměstnanosti v krajích

Krajem s nejnižší nezaměstnaností je Praha, ve které za sledované období, tedy od roku 2003 do roku 2011, přesáhla obecná míra nezaměstnanosti 4 % pouze v roce 2003 a v roce 2008 dokonce klesla pod 2 % (viz Tabulka 3). Spolu s Prahou byly Středočeský kraj, Jihočeský kraj, Plzeňský kraj, Vysočina a Pardubický kraj v letech 2003 až 2011 pod celorepublikovým průměrem obecné míry nezaměstnanosti. Podobně na tom byl Královéhradecký kraj, který měl vyšší míru nezaměstnanosti, než byl průměr v celé ČR, pouze v letech 2009 a 2011. Naopak Ústecký kraj, Moravskoslezský kraj, Olomoucký kraj a Jihomoravský kraj byly ve stejném období (2003 - 2011) vždy nad průměrnou měrou nezaměstnanosti. Karlovarský kraj byl pod průměrem pouze v roce 2003, jinak byly hodnoty také vždy vyšší. Liberecký kraj měl nižší míru nezaměstnanosti, než byl průměr v ČR, ve čtyřech sledovaných letech (2003, 2004, 2005 a 2010) a vyšší v pěti zbývajících letech. Obecná míra nezaměstnanosti ve Zlínském kraji byla, stejně jako v Libereckém kraji, nižší během čtyř let (2003, 2004, 2006 a 2008).

Tabulka 3: Obecná míra nezaměstnanosti v ČR podle krajů [%]

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hlavní město Praha	4,2	3,9	3,5	2,8	2,4	1,9	3,1	3,8	3,6
Středočeský kraj	5,2	5,4	5,2	4,5	3,4	2,6	4,4	5,2	5,1
Jihočeský kraj	5,2	5,7	5,0	5,1	3,3	2,6	4,3	5,3	5,5
Plzeňský kraj	5,3	5,8	5,1	4,6	3,7	3,6	6,3	5,9	5,2
Karlovarský kraj	6,4	9,4	10,9	10,2	8,2	7,6	10,9	10,8	8,5
Ústecký kraj	13,0	14,5	14,5	13,7	9,9	7,9	10,1	11,2	9,9
Liberecký kraj	6,1	6,4	6,5	7,7	6,1	4,6	7,8	7,0	7,2
Královéhradecký kraj	5,8	6,6	4,8	5,4	4,2	3,9	7,7	6,9	7,1
Pardubický kraj	7,6	7,0	5,6	5,5	4,4	3,6	6,4	7,2	5,6
Vysočina	5,3	6,8	6,8	5,3	4,6	3,3	5,7	6,9	6,4
Jihomoravský kraj	8,0	8,3	8,1	8,0	5,4	4,4	6,8	7,7	7,5
Olomoucký kraj	9,6	12,0	10,0	8,2	6,3	5,9	7,6	9,1	7,6
Zlínský kraj	7,5	7,4	9,4	7,0	5,5	3,8	7,3	8,5	7,6
Moravskoslezský kraj	14,7	14,5	13,9	12,0	8,5	7,4	9,7	10,2	9,3

Zdroj: upraveno podle [4]

2.3 Obecná míra nezaměstnanosti mužů a žen

Od roku 1993 do roku 2012 se v tabulce nevyskytuje údaj o tom, že by míra nezaměstnanost v ČR byla u žen nižší než u mužů (viz Tabulka 4). Nejnižší rozdíl byl v letech 1995 a 1996 (1,4 %). Naopak nejvyšší v roce 2003 (3,8 %). V průměru za celé sledované období byla nezaměstnanost u žen 1,48krát vyšší než u mužů. Na jednoho nezaměstnaného muže tak v průměru připadalo přibližně jeden a půl nezaměstnané ženy.

Tabulka 4: Obecná míra nezaměstnanosti v ČR u mužů a žen od roku 1993

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Muži (v %)	3,4	3,6	3,4	3,3	3,9	5,0	7,3	7,3	6,7	5,9
Ženy (v %)	5,4	5,2	4,8	4,7	5,9	8,2	10,5	10,6	9,9	9,0
Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Muži (v %)	6,1	7,0	6,5	5,8	4,2	3,5	5,8	6,4	5,8	6,0
Ženy (v %)	9,9	9,9	9,8	8,8	6,7	5,6	7,7	8,5	7,9	8,2

Zdroj: upraveno podle [6] a [13] code tsdec450

3 NEZAMĚŠTNANOST V RAKOUSKU, NĚMECKU A NA SLOVENSKU

Tato kapitola zaznamenává vývoj nezaměstnanosti ve třech státech sousedících s Českou republikou, konkrétně v Rakousku, ve Spolkové republice Německo a Slovenské republice.

3.1 Nezaměstnanost v Rakousku

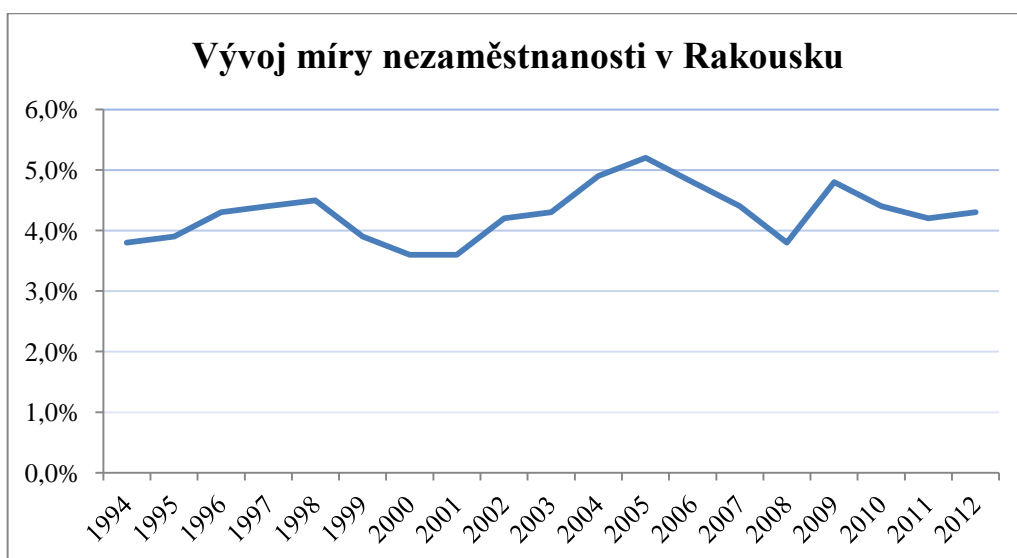
Počet obyvatel k 1. lednu 2011 byl v Rakousku 8 404 252. Tedy přibližně o 3,1 milionu méně, než měla Česká republika k 31. prosinci 2010 (10 533 000). S rozlohou 83 871 km² je Rakousko přibližně stejně velké jako ČR (78 867 km²). [3, 28]

Míra nezaměstnanosti v Rakousku byla vždy nízká. Od roku 1994 do roku 2012 přesáhla 5% hranici pouze jedenkrát (v roce 2005) viz Tabulka 5. V roce 1995, ve kterém Rakousko vstoupilo do Evropské unie, byla míra nezaměstnanosti těsně pod hranicí 4 %. V následujících letech nezaměstnanost stoukala. V roce 1999 Rakousko, společně s dalšími deseti členskými státy EU, přijalo za společnou měnu euro a míra nezaměstnanosti opět klesla pod 4 %. V letech 2004 a 2005 proběhla v Rakousku daňová reforma, která mimo jiné snížila daň z příjmu právnických osob (z 34 % na 25 %). Díky tomu se stalo Rakousko zajímavějším podnikatelským prostředím pro zahraniční investory. Vznikla tak nová pracovní místa a míra nezaměstnanosti opět klesala. V roce 2008 bylo s 3,8 % Rakousko čtvrtou zemí s nejnižší mírou nezaměstnanosti ze všech členských států EU. Nižší míra nezaměstnanosti byla v roce 2008 naměřena pouze v Holandsku (3,1 %), Dánsku (3,3 %), a na Kypru (3,6 %). Světová finanční krize měla v roce 2009 negativní dopad na nezaměstnanost ve všech zemích EU. V Rakousku stoupla míra nezaměstnanosti v tomto roce o 1 %, tedy na 4,8 %. Nižší míru nezaměstnanosti už mělo pouze Holandsko (3,7 %). Od roku 2010 až po současnost má Rakousko nejnižší míru nezaměstnanosti ze všech členských států Evropské unie. V těchto letech byla také nezaměstnanost v Rakousku více jak dvakrát nižší než průměr EU. Graf celého vývoje míry nezaměstnanosti viz Obrázek 4. [2]

Tabulka 5: Míra nezaměstnanosti v Rakousku od roku 1994

Rok	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Míra nezam. [%]	3,8	3,9	4,3	4,4	4,5	3,9	3,6	3,6	4,2	4,3
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Míra nezam. [%]	4,9	5,2	4,8	4,4	3,8	4,8	4,4	4,2	4,3	

Zdroj: upraveno podle tabulky code tsdec450 z [13]

Obrázek 4: Graf - Vývoj míry nezaměstnanosti v Rakousku

Zdroj: upraveno podle tabulky code tsdec450 z [13]

Rozdíly mezi mírou nezaměstnanosti mužů a žen, se v Rakousku od roku 1994 do současnosti, výrazně snížily. Oproti Češkám na tom jsou rakouské ženy podstatně lépe, na jednoho nezaměstnaného muže jich zde v průměru za celé sledované období (1994 - 2012) připadlo 1,26. V posledních letech byla míra nezaměstnanosti u žen dokonce nižší než u mužů. Konkrétně v roce 2009 o 0,4 %, 2010 o 0,4 % a 2012 o 0,1 % (viz Tabulka 6).

Tabulka 6: Míra nezaměstnanosti v Rakousku u mužů a žen od roku 1994

Rok	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Muži [%]	3,0	3,1	3,6	3,6	3,8	3,3	3,1	3,1	4,0	4,0
Ženy [%]	5,0	5,0	5,3	5,4	5,4	4,7	4,3	4,2	4,4	4,7
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Muži [%]	4,5	4,9	4,3	3,9	3,6	5,0	4,6	4,0	4,4	
Ženy [%]	5,4	5,5	5,2	5,0	4,1	4,6	4,2	4,3	4,3	

Zdroj: upraveno podle tabulky code tsdec450 z [13]

3.2 Nezaměstnanost v Německu

Podle údajů z německého statistického úřadu, bylo v Německu koncem roku 2011, více než 81,8 milionu obyvatel. Německo se rozléhá na ploše 357,138 km² a je tedy přibližně 4,5krát větší než Česká republika. [11]

Po roce 1989 se situace na pracovním trhu v Německu velmi změnila. Připojením zemí východního Německa po znovusjednocení v roce 1990 se průměr míry nezaměstnanosti zvýšil. Mimo jiné i v důsledku rušení průmyslových podniků na východě země. Byla však učiněna opatření pro zajištění pracovních míst. I přesto zůstaly nově připojené východní země během celých 20 let od znovusjednocení pozadu za těmi západními. Společnými rysy v obou blocích byli: vyšší nezaměstnanost žen, starších osob a nekvalifikovaných osob. Problémem byla i dlouhodobá nezaměstnanost. Míra nezaměstnanosti v Německu stoupala od roku 1991, s jednou výjimkou v roce 1995, až do roku 1997 (9,7 %) viz Tabulka 7. V roce 1999 přijalo Německo, stejně jako Rakousko a dalších devět členských států EU, za společnou měnu euro, a vstoupilo tak do eurozóny. Míra nezaměstnanosti do roku 2001 opět klesala. [1]

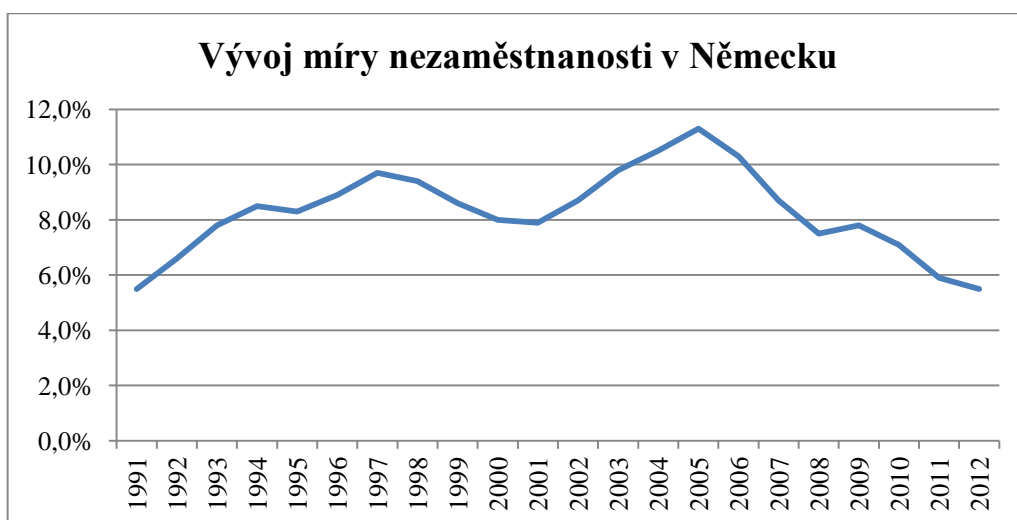
Mezi lety 2003 a 2005 byla politika pracovního trhu rozsáhle reformována zavedením zákoníku o sociálním zabezpečení a tzv. „Hartz“ reformem (Hartz I-II v roce 2003, Hartz III 2004, Hartz IV 2005). Změny se odehrály především v oblasti dlouhodobé nezaměstnanosti a příspěvků v nezaměstnanosti. Výsledkem těchto reformů byl hospodářský růst od roku 2005 a úbytek počtu nezaměstnaných, a tak od tohoto roku míra nezaměstnanosti v Německu stabilně klesala. Po nástupu světové finanční a hospodářské krize v roce 2008 míra nezaměstnanosti znovu stoupla, avšak nejméně ze všech členských států EU. Krizové scénáře hospodářských expertů se tedy s počátkem roku 2009 nenaplnily. Krize zasáhla pravděpodobně jen ty skupiny lidí, které nejméně profitovaly z předchozího růstu hospodářství, tj. starších nezaměstnaných, málo kvalifikovaných osob a imigrantů. V roce 2012 činila míra nezaměstnanosti 5,5 %, tj. méně než polovina nejvyšší naměřené míry nezaměstnanosti za sledované období v roce 2005 (viz Tabulka 7). Graf celého vývoje míry nezaměstnanosti v Německu viz Obrázek 5. [1]

Na východě Německa, které částečně stále zaostává, jsou tzv. majáky neboli města s vysokou zaměstnaností jako Jena, Potsdam a Suhl. V nich je nezaměstnanost dokonce nižší než v některých západoněmeckých regionech. [1]

Tabulka 7: Míra nezaměstnanosti v Německu od roku 1991

Rok	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Míra nezam. [%]	5,5	6,6	7,8	8,5	8,3	8,9	9,7	9,4	8,6	8,0	7,9
Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Míra nezam. [%]	8,7	9,8	10,5	11,3	10,3	8,7	7,5	7,8	7,1	5,9	5,5

Zdroj: upraveno podle tabulky code tsdec450 z [13]

Obrázek 5: Graf - Vývoj míry nezaměstnanosti v Německu

Zdroj: upraveno podle tabulky code tsdec450 z [13]

Podobně jako v Rakousku, byla i v Německu míra nezaměstnanosti u žen během posledních let nižší než u mužů. V roce 2009 byla míra nezaměstnanosti žen nižší o 0,8 %, 2010 o 0,9 %, 2011 o 0,6 % a 2012 o 0,5 % (viz Tabulka 8). Za celé sledované období, od roku 1991 do roku 2012, připadalo průměrně 1,12 nezaměstnaných žen na jednoho nezaměstnaného muže.

Tabulka 8: Míra nezaměstnanosti v Německu od roku 1991 u mužů a žen

Rok	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Muži [%]	4,5	5,2	6,5	7,2	7,2	8,2	9,0	8,9	8,2	7,7	7,8
Ženy [%]	7,0	8,5	9,6	10,1	9,7	9,9	10,5	10,2	9,1	8,4	7,9
Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Muži [%]	8,8	10,1	10,7	11,6	10,3	8,6	7,4	8,1	7,5	6,2	5,7
Ženy [%]	8,5	9,4	10,2	11,0	10,2	8,8	7,7	7,3	6,6	5,6	5,2

Zdroj: upraveno podle tabulky code tsdec450 z [13]

3.3 Nezaměstnanost na Slovensku

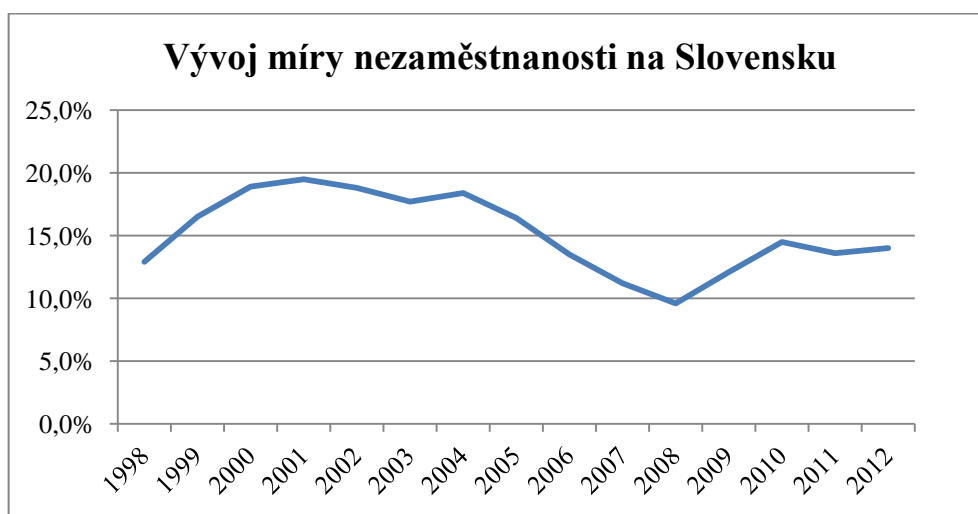
K 31. březnu 2012 měla Slovenská republika 5 404 555 obyvatel, což je přibližně polovina obyvatelstva ČR. S rozlohou 49 035 km² je Slovensko nejmenší ze čtveřice blíže zkoumaných zemí. [29]

V roce 1998 se na Slovensku míra nezaměstnanosti pohybovala těsně pod hranicí 13 % a během dalších dvou let se zvýšila o enormních 6 %, a sice na 18,9 % (viz Tabulka 9). O rok později, tedy v roce 2001, dosáhla míra nezaměstnanosti na Slovensku historického maxima (19,5 %) a za dva následující roky zase klesla pod 18 %. V roce 2004 se Slovensko stalo členem Evropské unie a míra nezaměstnanosti se meziročně zvýšila o 0,7 % na 18,4 %. Od roku 2005 nezaměstnanost nepřetržitě klesala, a to až do roku 2008, ve kterém se míra nezaměstnanosti dostala na nejnižší úroveň v historii země (9,6 %). V roce 2009, konkrétně 1. ledna, přijala Slovenská republika euro za svou měnu, a stala se tak 16. členem eurozóny. Dopady globální ekonomické krize se nevyhnuly ani Slovensku a již v roce 2010 činila míra nezaměstnanosti 14,5 %, tedy bezmála dvojnásobek míry nezaměstnanosti naměřené v roce 2010 v České republice. Graf celého vývoje míry nezaměstnanosti na Slovensku viz Obrázek 6. Podle nejaktuálnějších informací Eurostatu byla Slovenská republika v únoru 2013 po Řecku, Španělsku a Portugalsku čtvrtou zemí EU s nejvyšší mírou nezaměstnanosti (viz Obrázek 7).

Tabulka 9: Míra nezaměstnanosti na Slovensku od roku 1998

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Míra nezaměstnanosti [%]	12,9	16,5	18,9	19,5	18,8	17,7	18,4	16,4
Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Míra nezaměstnanosti [%]	13,5	11,2	9,6	12,1	14,5	13,6	14,0	

Zdroj: upraveno podle tabulky code tsdec450 z [13]

Obrázek 6: Graf - Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku

Zdroj: upraveno podle tabulky code tsdec450 z [13]

I když po celé sledované období (1998 - 2012) neměly ženy nižší míru nezaměstnanosti než muži, byla jejich situace celkem vyrovnaná. V roce 1999 byl rozdíl v míře nezaměstnanosti žen a mužů pouhých 0,2 %, 2000 už 0,3 %, 2001 pouze 0,1 % a v roce 2011 byla míra nezaměstnaných žen a mužů dokonce shodná. Pouze v letech 2006 - 2008 činil rozdíl míry nezaměstnanosti mužů a žen více než 2 % (viz Tabulka 10). V průměru pak mezi lety 1998 a 2012 připadalo 1,09 nezaměstnaných žen na jednoho nezaměstnaného muže.

Tabulka 10: Míra nezaměstnanosti na Slovensku u mužů a žen od roku 1998

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Muži [%]	12,2	16,4	19,0	19,9	18,8	17,5	17,5	15,6
Ženy [%]	13,7	16,6	18,7	18,9	18,9	17,9	19,3	17,4
Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Muži [%]	12,4	10,0	8,4	11,5	14,3	13,6	13,6	
Ženy [%]	14,8	12,8	11,0	12,9	14,7	13,6	14,5	

Zdroj: upraveno podle tabulky code tsdec450 z [13]

V každé z vybraných zemí bylo sledované období odlišné, především pak na Slovensku, kde bylo výrazně kratší. Pokud by se vzalo sledované období Slovenska (1998 - 2012) jako výchozí a rozdíly v míře nezaměstnanosti mužů a žen porovnali u všech zemí právě v tomto období, výsledky by pak vypadaly takto: v Německu byl rozdíl v míře nezaměstnanosti u mužů a žen nejnižší, přičemž u žen byla dokonce nezaměstnanost nižší než u mužů. Na 100 nezaměstnaných žen zde v tomto období připadalo 101 nezaměstnaných mužů. Na Slovensku se hodnoty samozřejmě nezměnily. V Rakousku připadalo 1,18 žen na jednoho nezaměstnaného muže a v ČR 1,48.

4 POROVNÁNÍ NEZAMĚSTNANOSTI VŠECH ZEMÍ EU

Tato kapitola porovnává míru nezaměstnanosti všech zemí Evropské unie a zaznamenává vývoj míry nezaměstnanosti jak v Evropské unii (EU-27), tak v eurozóně (EA-17) jako celku. Pro přesnost a přehlednost jsou tyto dva často zmiňované termíny blíže popsány hned v úvodu kapitoly.

4.1 EU-27

Evropská unie byla založena v roce 1993 s dvanácti členskými státy. Jejich počet se postupem času zvýšil na stávajících dvacet sedm. Mezi prvních dvanáct států, tzv. EU-12, patřily: Belgie, Řecko, Lucembursko, Dánsko, Španělsko, Holandsko, Německo, Francie, Portugalsko, Irsko, Itálie a Spojené království. Mezi 1. lednem 1995 a 30. dubnem 2004 vstoupily do EU Rakousko, Finsko a Švédsko. Od 1. května 2004 do 31. prosince 2006 se dále připojily tyto země: Polsko, Česká republika, Kypr, Lotyšsko, Litva, Slovinsko, Estonsko, Slovensko, Maďarsko a Malta. 1. ledna 2007 se zatím jako poslední země přidaly Bulharsko a Rumunsko.[19]

4.2 EA-17

Eurozóna (v angličtině euro area) zahrnuje členské státy EU, které přijaly euro za společnou měnu. Vznikla 1. ledna 1999 s jedenácti státy a postupně se rozrostla, jak už samotná zkratka EA-17 napovídá, na sedmnáct států. K prvním jedenácti členským státům eurozóny patřily: Belgie, Španělsko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Holandsko, Německo, Finsko, Francie, Rakousko a Portugalsko. V roce 2001 se přidalo Řecko, 2007 Slovinsko, 2008 Kypr a Malta, 1. ledna 2009 Slovensko. Jako poslední se zatím k eurozóně 1. ledna 2011 připojilo Estonsko.[20]

4.3 Aktuální stav

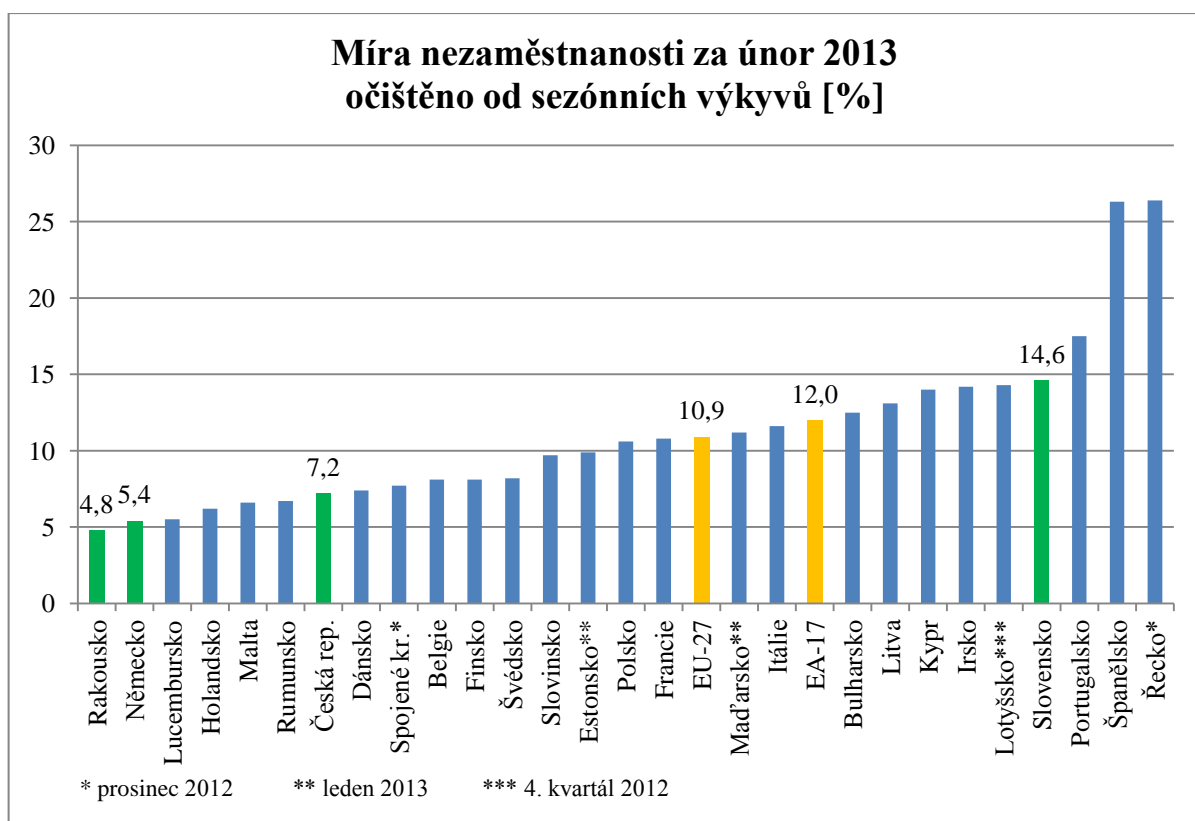
Eurostat odhaduje, že v únoru 2013 bylo v evropské sedmadvacítce (EU-27) 26,338 milionu nezaměstnaných mužů a žen, z toho 19,071 milionu nezaměstnaných spadalo do zemí eurozóny. V porovnání s lednem 2013 se počet nezaměstnaných zvýšil v EU-27 o 76 000 a v eurozóně o 33 000. Ve srovnání s únozem 2012 nezaměstnanost v EU-27 vzrostla o 1 805 000 a v eurozóně o 1 775 000.

Míra nezaměstnanosti v eurozóně, očištěná od sezónních výkyvů, činila v lednu i v únoru roku 2013 12,0 %, v únoru 2012 byla o 1,1 % nižší. Míra nezaměstnanosti v EU-27 činila

v únoru 2013 10,9 %, o 0,1 % více než v předešlém měsíci. Oproti tomu v únoru 2012 byla míra nezaměstnanosti 10,2 %.

Mezi členskými státy byla nejnižší míra nezaměstnanosti v únoru 2013 zaznamenána v Rakousku (4,8 %), Německu (5,4 %), Lucembursku (5,5 %) a v Holandsku (6,2 %). Nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazovalo naopak Řecko (26,4 % - prosinec 2012), Španělsko (26,3 %) a Portugalsko (17,5 %) viz Obrázek 7.

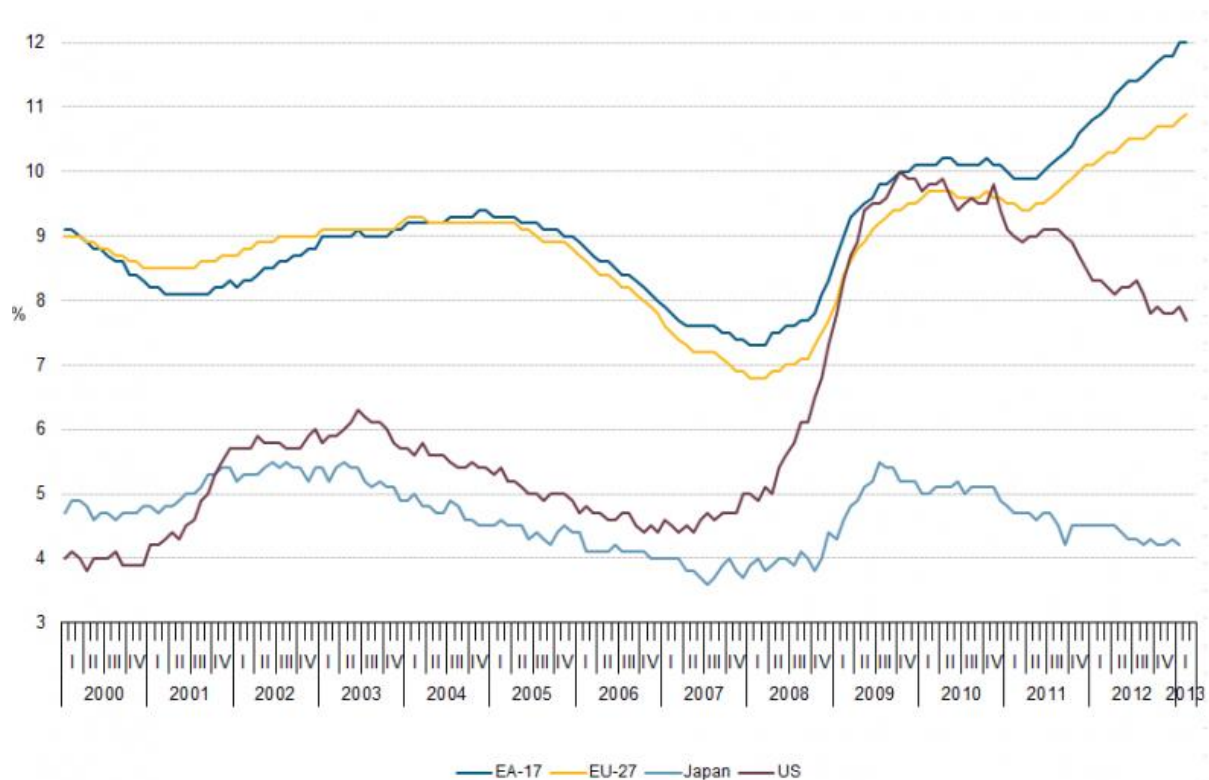
V porovnání s minulým rokem (2012) stoupla míra nezaměstnanosti v devatenácti členských státech EU, ve zbylých osmi klesla. Nejvyšší nárůst byl registrován v Řecku, kde se od prosince 2011 do prosince 2012 zvýšila míra nezaměstnanosti z 21,4 % na 26,4 %, na Kypru z 10,2 % na 14,0 %, v Portugalsku ze 14,8 % na 17,5 % a ve Španělsku z 23,9 % na 26,3 %. Naopak největší pokles byl pozorován v Lotyšsku. Tam míra nezaměstnanosti mezi čtvrtým kvartálem 2011 a 2012 klesla z 15,6 % na 14,3 %. V Estonsku pak klesla v období od ledna 2012 do ledna 2013 z 10,8 % na 9,9 % a v Irsku z 15,1 % na 14,2 %.

Obrázek 7: Graf míry nezaměstnanosti v zemích EU za únor 2013, očistěno od sezónních výkyvů

Zdroj: upraveno podle [17]

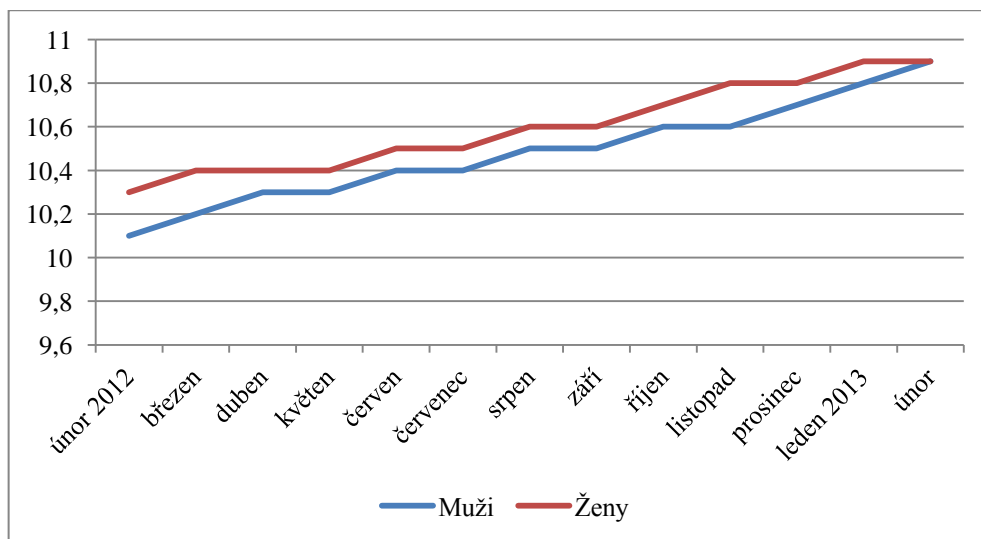
Pro srovnání dále Eurostat uvádí míru nezaměstnanosti v USA, která v únoru 2013 činila 7,7 %, a v Japonsku, za leden 2013 4,2 %. Vývoj měr nezaměstnanosti těchto zemí v porovnání s EU-27 a EA-17 viz Obrázek 8.

Obrázek 8: Graf porovnání vývoje míry nezaměstnanosti v EU-27, eurozóně, Spojených státech a v Japonsku, očištěno od sezónních výkyvů, leden 2000 až únor 2013

Zdroj: [16]

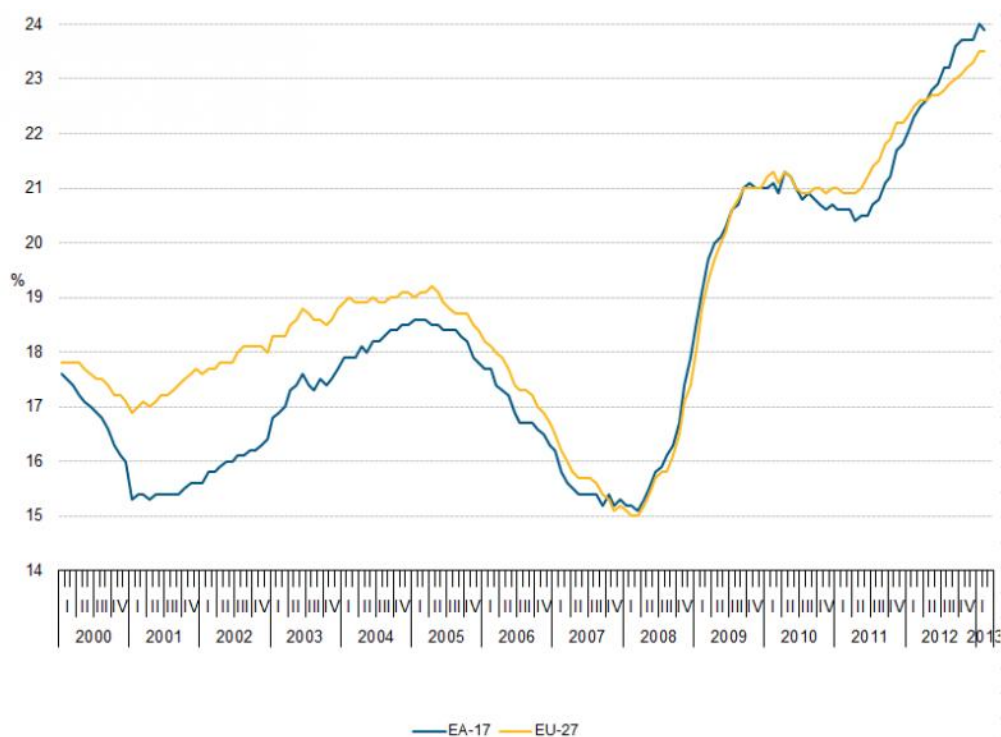
Mezi únorem 2012 a únorem 2013 se míra nezaměstnanosti mužů v rámci eurozóny zvýšila z 10,7 % na 11,9 % a v EU-27 z 10,1 % na 10,9 %. U žen byly hodnoty o něco vyšší. Konkrétně v eurozóně se míra nezaměstnanosti žen zvýšila, ve stejném období jako u mužů, z 11,2 % na rovných 12 %, v EU-27 potom z 10,3 % na 10,9 % (viz Obrázek 9).

Obrázek 9: Graf vývoje míry nezaměstnanosti u mužů a žen v rámci EU-27, od února 2012 do února 2013

Zdroj: upraveno podle tabulky code teilm020 z [13]

Mladých nezaměstnaných osob (do 25 let) bylo podle Eurostatu evidováno za únor 2013 v rámci EU-27 5,694 milionu (o 196 000 více než v únoru 2012), z toho 3,581 milionu (o 188 000 více než v únoru 2012) spadalo do eurozóny. Míra nezaměstnanosti v EU-27 byla za únor 2013 23,5 %, tedy přesně o 1 % vyšší než v únoru předešlého roku. V eurozóně tato míra činila za únor 2013 23,9 %, v únoru 2012 pouze 22,3 %. Srovnání vývoje míry nezaměstnanosti mladých osob v eurozóně a EU-27 (viz Obrázek 10). Nejnížší hodnoty za únor 2013 byly zaznamenány v Německu (7,7 %), Rakousku (8,9 %) a v Holandsku (10,4 %). Nejhuře, co se míry nezaměstnaných do 25 let týče, na tom bylo Řecko (58,4 % v prosinci 2012), Španělsko (55,7 %), Portugalsko (38,2 %) a Itálie (37,8 %).

Obrázek 10: Graf - Srovnání vývoje míry nezaměstnanosti mladých osob (do 25 let) v EA-17 a EU-27, očištěno od sezónních výkyvů, leden 2000 až únor 2013

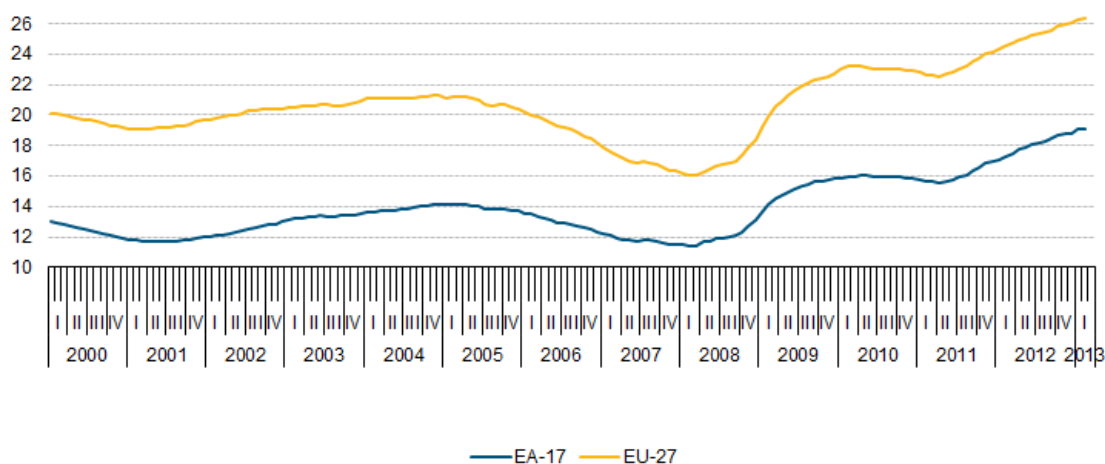
Zdroj:[18]

4.4 Vývoj nezaměstnanosti v EU

Začátkem roku 2000 bylo v EU-27 nezaměstnaných lidí něco pod 20 milionů (viz Obrázek 11). To odpovídalo 8,7% míře nezaměstnanosti (viz Tabulka 11). Počátkem roku 2001 toto číslo kleslo přibližně na 19 milionů respektive 8,5 %. Klesající tendenci vystřídal stoupající a již v polovině roku 2002 bylo nezaměstnaných kolem 21 milionů. Tento stav trval až do poloviny roku 2005. Zde začalo několikaleté období, ve kterém nezaměstnanost v rámci EU-27 stabilně klesala. V prvním kvartálu roku 2008 klesl počet nezaměstnaných na 16 milionů respektive 6,7 %. Následně, v důsledku ekonomické krize, nezaměstnanost strmě rostla.

V žádné členské zemi EU mezi lety 2008 a 2009 míra nezaměstnanosti neklesla. Nejvyšší nárůst míry nezaměstnanosti v roce 2009 byl zaznamenán v Estonsku. Z původních 5,5 % (2008) na 13,8 % (tj. nárůst o 150,9 %), v Litvě z 5,8 % na 13,7 % (tj. nárůst o 136,2 %), v Lotyšsku ze 7,5 % míra nezaměstnanosti stoupla na 17,1 % (tj. nárůst o 128 %) a v Irsku z 6,3 % na 11,9 % (tj. nárůst o 88,9 %). Nejnižší nárůst míry nezaměstnanosti naopak vykazovalo Německo a Lucembursko. Mezi lety 2008 a 2009 se míra nezaměstnanosti v Německu zvýšila ze 7,5 % pouze na 7,8 % (tj. nárůst o 4 %) a v Lucembursku ze 4,9 % na 5,1 % (tj. nárůst o 4,1 %). V letech 2010 a 2011 byla průměrná míra nezaměstnanosti všech členských států 9,7 %, tedy kolem 23 milionů nezaměstnaných osob. Zatím nejvyšší míra nezaměstnanosti v EU-27 byla naměřena v roce 2012, kdy dosahovala 10,5 % (viz Tabulka 12).

Míra nezaměstnanosti v eurozóně měla téměř stejnou vývojovou tendenci jako ta v EU-27 (viz Obrázek 11).

Obrázek 11: Graf - Vývoj nezaměstnaných osob v EU-27 a EA-17, očištěno od sezónních výkyvů, údaje jsou v milionech

Zdroj: [14]

Pro přehlednost a zachování veškerých dat byla tabulka s mírou nezaměstnanosti všech členských států EU rozdělena do dvou částí, na Tabulku 11 a Tabulku 12. Tabulka 11 zachycuje míru nezaměstnanosti EU-27, EA-17 a jednotlivě i všech členských států v letech 2000 až 2006 a Tabulka 12 v letech 2007 až 2012.

Tabulka 11: Míra nezaměstnanosti členských zemí EU, 2000 až 2006 [%]

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU-27	8,7	8,5	8,9	9,0	9,1	9,0	8,2
EA-17	8,5	8,1	8,4	8,8	9,0	9,1	8,5
Belgie	6,9	6,6	7,5	8,2	8,4	8,5	8,3
Bulharsko	16,4	19,5	18,2	13,7	12,1	10,1	9,0
Česká republika	8,7	8,0	7,3	7,8	8,3	7,9	7,2
Dánsko	4,3	4,5	4,6	5,4	5,5	4,8	3,9
Německo	7,5	7,6	8,4	9,3	9,8	11,2	10,3
Estonsko	13,6	12,6	10,3	10,0	9,7	7,9	5,9
Irsko	4,2	3,9	4,5	4,6	4,5	4,4	4,5
Řecko	11,2	10,7	10,3	9,7	10,5	9,9	8,9
Španělsko	11,1	10,3	11,1	11,1	10,6	9,2	8,5
Francie	9,0	8,3	8,6	9,0	9,3	9,3	9,2
Itálie	10,1	9,1	8,6	8,4	8,0	7,7	6,8
Kypr	4,9	3,8	3,6	4,1	4,7	5,3	4,6
Lotyšsko	13,7	12,9	12,2	10,5	10,4	8,9	6,8
Litva	16,4	16,5	13,5	12,5	11,4	8,3	5,6
Lucembursko	2,2	1,9	2,6	3,8	5,0	4,6	4,6
Maďarsko	6,4	5,7	5,8	5,9	6,1	7,2	7,5
Malta	6,7	7,6	7,5	7,6	7,4	7,2	7,1
Holandsko	3,1	2,5	3,1	4,2	5,1	5,3	4,4
Rakousko	3,6	3,6	4,2	4,3	4,9	5,2	4,8
Polsko	16,1	18,3	20,0	19,7	19,0	17,8	13,9
Portugalsko	4,0	4,1	5,1	6,4	6,7	7,7	7,8
Rumunsko	7,3	6,8	8,6	7,0	8,1	7,2	7,3
Slovinsko	6,7	6,2	6,3	6,7	6,3	6,5	6,0
Slovensko	18,8	19,3	18,7	17,6	18,2	16,3	13,4
Finsko	9,8	9,1	9,1	9,0	8,8	8,4	7,7
Švédsko	5,6	5,8	6,0	6,6	7,4	7,7	7,1
Spojené království	5,4	5,0	5,1	5,0	4,7	4,8	5,4

Zdroj: upraveno podle [15], doplněno z tabulky code tsdec450 z [13]

Tabulka 12: Míra nezaměstnanosti členských zemí EU, 2007 až 2012 [%]

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EU-27	7,2	7,1	9,0	9,7	9,7	10,5
EA-17	7,6	7,6	9,6	10,1	10,2	x
Belgie	7,5	7,0	7,9	8,3	7,2	7,3
Bulharsko	6,9	5,6	6,8	10,2	11,2	12,2
Česká republika	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7	7,0
Dánsko	3,8	3,3	6,0	7,4	7,6	7,5
Německo	8,7	7,5	7,8	7,1	5,9	5,5
Estonsko	4,7	5,5	13,8	16,9	12,5	10,2
Irsko	4,6	6,3	11,9	13,7	14,4	14,8
Řecko	8,3	7,7	9,5	12,6	17,7	24,3
Španělsko	8,3	11,3	18,0	20,1	21,7	25,0
Francie	8,4	7,8	9,5	9,7	9,7	10,2
Itálie	6,1	6,7	7,8	8,4	8,4	10,7
Kypr	4,0	3,6	5,3	6,5	7,8	12,1
Lotyšsko	6,0	7,5	17,1	18,7	15,4	14,9
Litva	4,3	5,8	13,7	17,8	15,4	13,3
Lucembursko	4,2	4,9	5,1	4,5	4,8	5,0
Maďarsko	7,4	7,8	10,0	11,2	10,9	10,9
Malta	6,4	5,9	7,0	6,8	6,5	6,5
Holandsko	3,6	3,1	3,7	4,5	4,4	5,3
Rakousko	4,4	3,8	4,8	4,4	4,2	4,3
Polsko	9,6	7,1	8,2	9,6	9,7	10,1
Portugalsko	8,1	7,7	9,6	11,0	12,9	15,9
Rumunsko	6,4	5,8	6,9	7,3	7,4	7,0
Slovinsko	4,9	4,4	5,9	7,3	8,2	9,0
Slovensko	11,1	9,5	12,0	14,4	13,5	14,0
Finsko	6,9	6,4	8,2	8,4	7,8	7,7
Švédsko	6,1	6,2	8,3	8,4	7,5	8,0
Spojené království	5,3	5,6	7,6	7,8	8,0	7,9

Zdroj: upraveno podle [15], doplněno z tabulky code tsdec450 z [13]

4.5 Vývoj nezaměstnanosti v USA a v Japonsku

V roce 2000 se míra nezaměstnanosti ve Spojených státech pohybovala okolo 4 %, což bylo mnohem méně než v Evropské unii (viz Obrázek 8). Během roku 2001 se sice zvýšila přibližně o 2%, ale stále byla hluboko pod průměrem členských států EU. Od poloviny roku 2003, kdy už míra nezaměstnanosti přesahovala 6 %, začalo období stabilního poklesu.

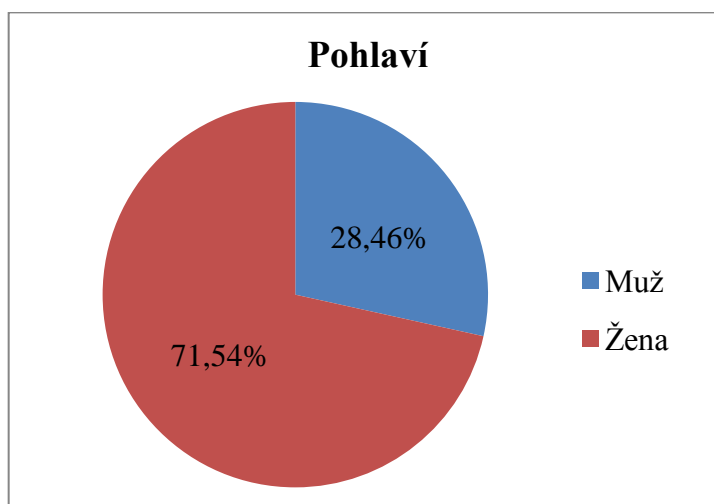
To trvalo až do roku 2007. Největší nárůst však nastal po ekonomické krizi v roce 2008. V tomto roce se míra nezaměstnanosti v USA téměř zdvojnásobila a v polovině roku 2009 již byla na stejné úrovni jako v eurozóně a vyšší než v EU-27. V letech 2010 a 2011 pod tuto úroveň opět klesla a klesající tendenci má dodnes. Míra nezaměstnanosti v Japonsku byla mnohem nižší než v Evropské unii, a to bez jakékoliv výjimky za posledních 12 let. Ani ekonomická krize, která měla také, ač se zpožděním, na Japonsko dopad, nezvýšila míru nezaměstnanosti nad 6 %. [21]

5 DOTAZNÍK

Účelem dotazníku bylo vytvořit vlastní průzkum a porovnat ho s oficiálními daty. Dále měl zjistit úroveň povědomí lidí o rozdílu míry nezaměstnanosti mezi Českou republikou vybranými zeměmi a EU jako celkem. A v neposlední řadě také zjistit, jak se nezaměstnaní respondenti staví k případnému dojíždění do zaměstnání, stěhování se za práci nebo k rekvalifikačním kurzům.

Během týdne od 27. března 2013 do 3. dubna 2013, ve kterém byl dotazník na internetu k dispozici, konkrétně na stránkách <http://www.vyplnto.cz/>, si udělalo čas na jeho vyplnění celkem 123 respondentů, což je solidní reprezentativní vzorek pro tyto statistické účely. Dotazník obsahoval 19 otázek, průměrně jich však bylo vyplněno 14,3, a to z toho důvodu, že se otázky většinou nevyplňovaly a ne každý byl oprávněný na některé z nich odpovídat. Pokud například respondent vyplnil, že je nezaměstnaný, automaticky se tak přeskočila otázka, zda do svého zaměstnání dojíždí více než 30 minut. Průměrně strávil respondent nad vyplňováním dotazníku 2 minuty a 55 sekund.

Z hlediska pohlaví respondentů dominovaly jednoznačně ženy, dotazník jich vyplnilo 88, mužů pouze 35 (v % viz Obrázek 12). Tato skutečnost by mohla vypovídat o větší ochotě žen nezištně pomáhat druhým, o to ale v tomto průzkumu nešlo.

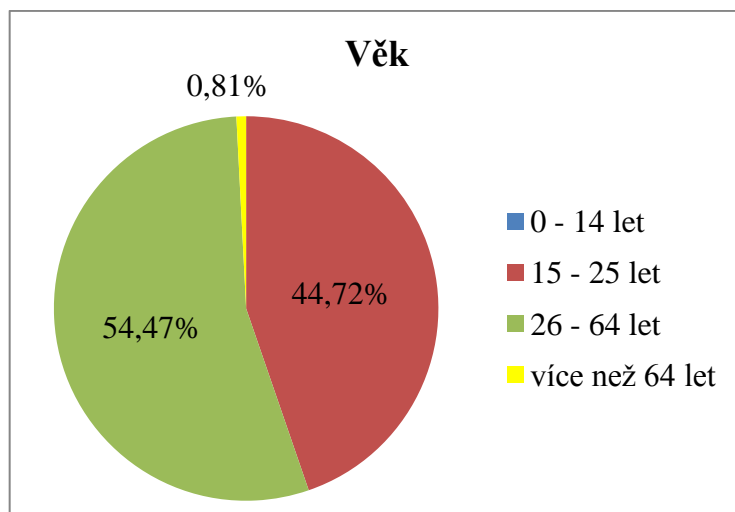

Obrázek 12: Graf - Pohlaví respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Dalším zjišťovaným údajem byl věk respondenta. K dispozici byly čtyři věkové kategorie: 0-14 let, 15-25 let, 26-64 let a více než 64 let. Podle očekávání byla první a poslední kategorie nejméně zastoupená. Respondent starší více jak 64 let byl pouze jeden. Věková skupina do 14 let nebyla pro tento průzkum příliš relevantní, sloužila spíše k selekci nežádoucích odpovědí,

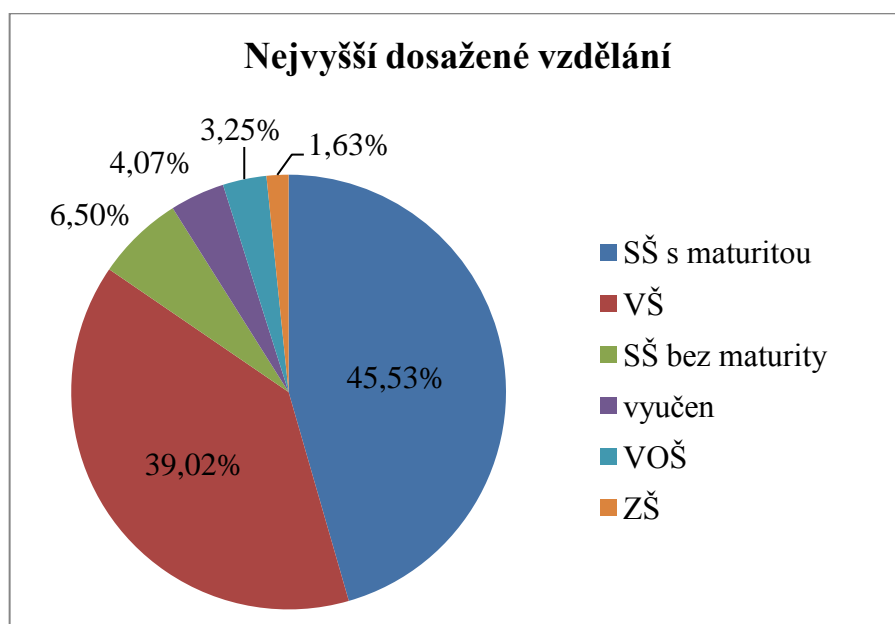
a proto není podstatné, že do ní žádný respondent nespadal. Největší zastoupení měla skupina ve věku od 26 do 64 let s počtem 67 respondentů. Zbýlých 55 dotazovaných bylo ve věku mezi 15 a 25 lety (v % viz Obrázek 13).

Obrázek 13: Graf - Věk respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Dalším rozřazovacím faktorem bylo nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. Zde s celkovým počtem 56 dotazovaných převahovala střední škola s maturitou, na druhém místě, s počtem 48 dotazovaných, vysoká škola. Osm respondentů uvedlo jako své nejvyšší dosažené vzdělání střední školu bez maturity, šest bylo vyučených, čtyři uvedli vyšší odbornou školu a zbylí dva školu základní (v % viz Obrázek 14).

Obrázek 14: Graf - Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

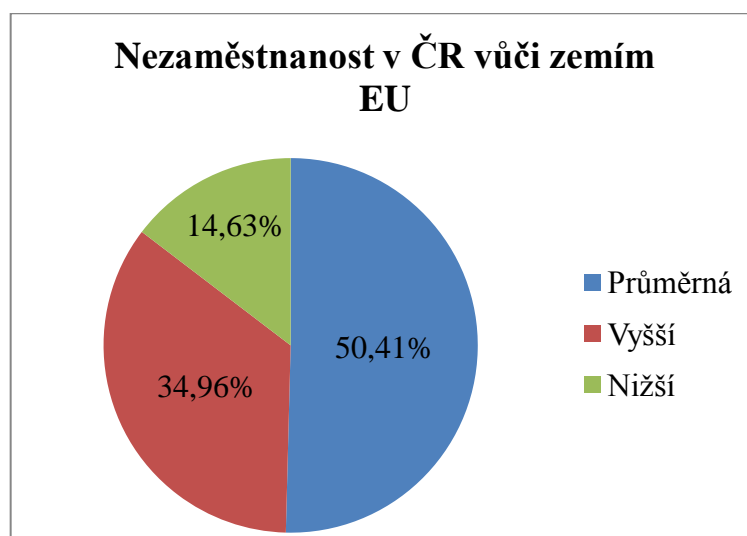
Podle Ministerstva práce a sociálních věcí bylo k 31. lednu 2013 v České republice nezaměstnaných 585 809 lidí. To odpovídá 8% podílu nezaměstnaných osob. Tento nový ukazatel MPSV byl popisován na začátku práce (kapitola 1.5). Porovnává se v něm počet uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let se všemi lidmi v tomto věku. [25]

Právě počet nezaměstnaných byl obsahem čtvrté otázky v dotazníku. Přestože bylo u této otázky jasně napsáno, aby byl údaj číselný a nikoli procentuální, našlo se 9 respondentů, kteří napsali číslo nižší jak 100. Mezi nimi se třikrát objevilo číslo 8. Dalo by se tedy předpokládat, že tito respondenti určité povědomí o podílu nezaměstnaných osob mají, pouze nevěnovali dostatečnou pozornost čtení zadání otázky a hodnotu uvedli v procentech. Zvláště když dva z nich uvedli jako nejvyšší dosažené vzdělání vysokou školu a jeden střední školu s maturitou.

Po očištění dat o 5 % hodnot z každé strany byl průměr odpovědí 565 228,68, což se velmi blíží skutečnému stavu. Jedna uvedená hodnota byla dokonce naprosto přesná, tedy 585 809. Vzhledem k tomu, že byl dotazník na internetu a respondenti nebyli nijak omezováni, dá se vyvozovat, že si dotazovaná žena správnou odpověď vyhledala. Nejčastější odpověď, tedy modus, byl 600 000. Toto číslo uvedlo 15 respondentů. Minimum bylo 15, maximum 1 200 000 a medián 593 000.

Pokud by se veškeré uvedené odpovědi rozdělili podle vzdělání, pak by průměr hodnot všech respondentů, kteří jako své nejvyšší dosažené vzdělání uvedli střední školu bez maturity, byl 677 500, s maturitou 649 444, u absolventů vyšší odborné školy 456 253, u absolventů vysoké školy 612 010, u vyučených 470 000 a u dotazovaných se základní školou 350 035. Absolventi vysokých škol byli tedy skutečným hodnotám nejbliže. Z hlediska věku byla pak úspěšnější skupina 26 – 64 let s průměrem 604 449 oproti skupině 15 – 25 let, která měla průměr odpovědí 640 770. Průměr hodnot u žen byl 577 862 a u mužů 719 673.

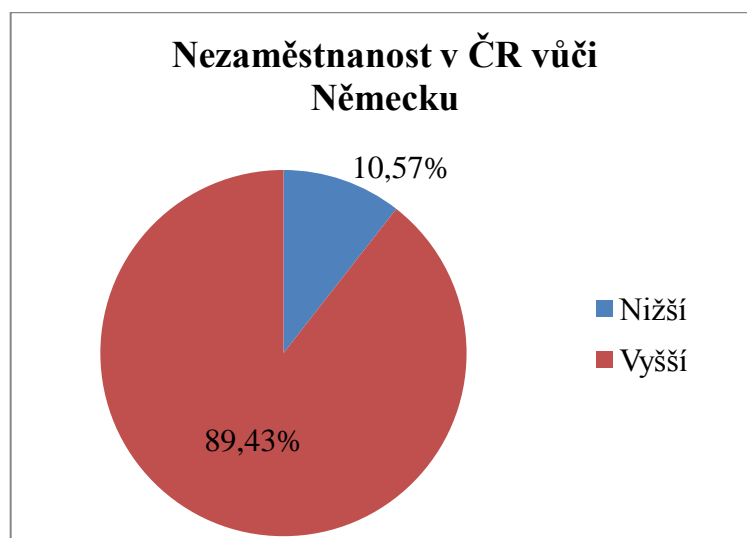
Dále v dotazníku následovala čtveřice otázek zaměřených na porovnání nezaměstnanosti v ČR s ostatními zeměmi EU. V první z těchto čtyř otázek měli respondenti srovnat nezaměstnanost v ČR vzhledem ke všem zemím EU. Zde 62 dotazovaných, tedy o něco více než polovina, uvedlo, že je v České republice nezaměstnanost průměrná. Dalších 43 mělo za to, že v ČR je vyšší nezaměstnanost než ve zbytku EU. A pouze 18 správně odpovědělo, že je nižší (v % viz Obrázek 15).

Obrázek 15: Graf - Nezaměstnanost v ČR vůči zemím EU, podle respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

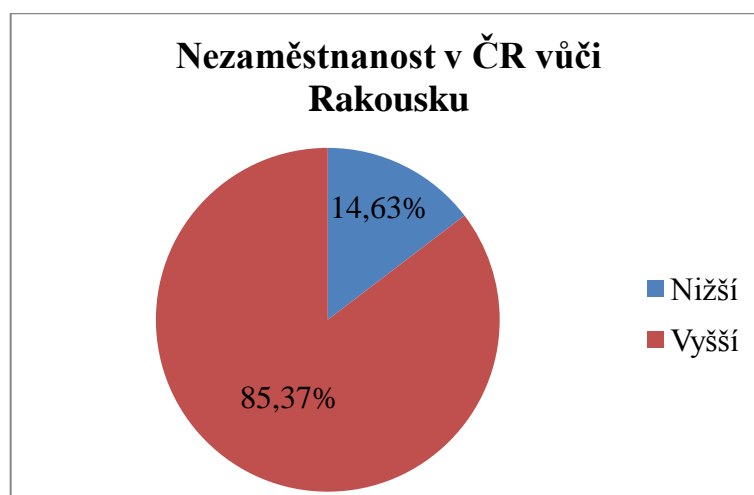
V další otázce měli respondenti vyjádřit svůj názor na nezaměstnanost v České republice vzhledem k Německu. Podle 110 dotazovaných je v ČR nezaměstnanost vyšší, zbylých 13 mělo za to, že je naopak nižší (v % viz Obrázek 16).

Obrázek 16: Graf - Nezaměstnanost v ČR vůči Německu, podle respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

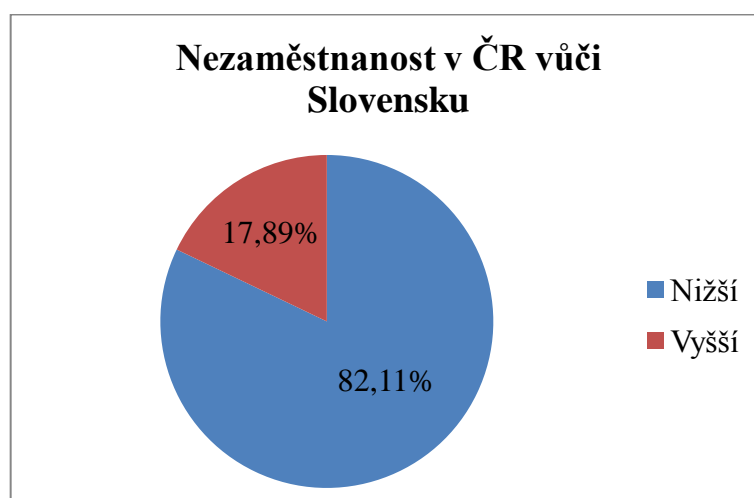
Podobné výsledky byly zaznamenány i u další otázky, která zněla stejně, jen namísto Německa respondenti srovnávali nezaměstnanost v České republice a v Rakousku. Zde 105 účastníků dotazníkového průzkumu uvedlo, že v ČR je nezaměstnanost vyšší než v sousedním Rakousku, a dalších 18 bylo toho názoru, že je nižší (v % viz Obrázek 17).

Obrázek 17: Graf - Nezaměstnanost v ČR vůči Rakousku, podle respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Třetí a zároveň poslední samostatně srovnávanou zemí s ČR, byla Slovenská republika, která je na tom, co se nezaměstnanosti týče, mnohem hůře než Česká republika. Povědomí o tomto stavu, tedy že v Česku je nižší nezaměstnanost než na Slovensku, mělo 101 dotazovaných. Opačný názor zastávalo celkem 22 respondentů (v % viz Obrázek 18).

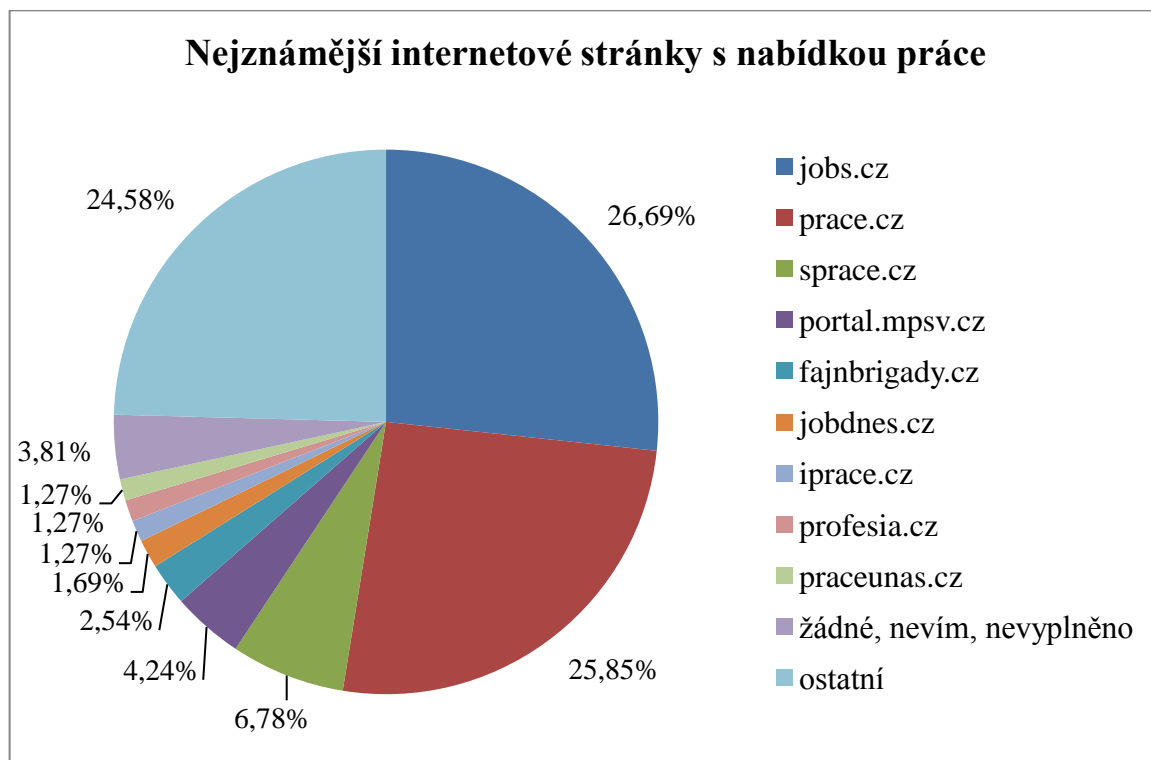

Obrázek 18: Graf - Nezaměstnanost v ČR vůči Slovensku, podle respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Na českém internetu je nepřehledné množství serverů, které zprostředkovávají lidem práci. V dotazníku měli respondenti vypsát internetové stránky s nabídkou práce, které je právě napadají. Odpovědí se sešlo 236 a nečastěji se mezi nimi objevoval server jobs.cz. Tato stránka byla jmenovaná 63krát. Na druhém místě byl server prace.cz, ten se mezi odpověďmi objevil 61krát. Další v pořadí byla stránka sprace.cz, ta byla mezi odpověďmi 16krát. Stránky Ministerstva práce a sociálních věcí (portal.mpsv.cz nebo mpsv.cz) byly zmíněny celkem

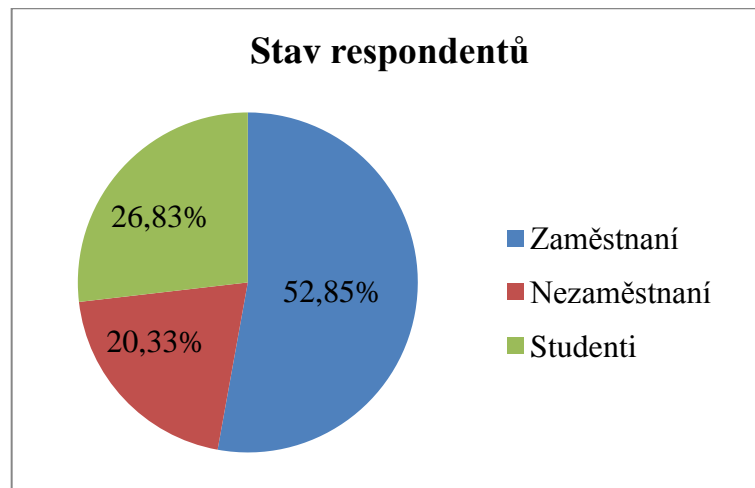
desetkrát, fajn-brigady.cz šestkrát a jobdnes.cz čtyřikrát. Servery iprace.cz, profesia.cz a praceunas.cz měly každý po třech zmínkách. Pokud si respondenti žádný webový portál pro hledání práce nevybavili, vepsali do kolonky pro odpověď „nevím“, „žádné“ nebo jen pár teček. Tuto možnost využilo 9 dotazovaných. Zbylé odpovědi, kterých bylo celkem 58, se neopakovali více jak dvakrát (v % viz Obrázek 19).

Obrázek 19: Graf - Nejznámější internetové stránky s nabídkou práce

Zdroj: vlastní zpracování

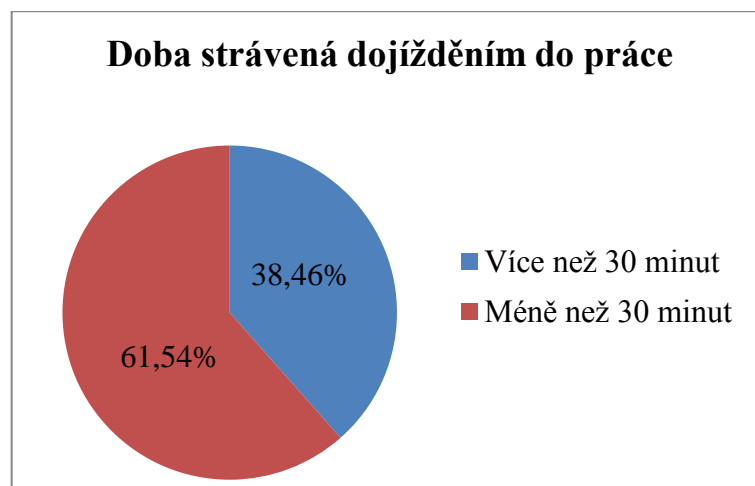
Dosud při zodpovídání otázek nebylo relevantní, zda je respondent zaměstnaný, nezaměstnaný nebo ještě studuje. V další části dotazníku se však zkoumali jen zaměstnaní a nezaměstnaní. Podle toho, jaký stav respondent zaškrtl, se dále otázky větvily. V pořadí desátá otázka byla tedy selektivní a rozdělila dotazované do tří skupin: zaměstnaní, nezaměstnaní a studenti. Jak již bylo řečeno, dále byli zkoumáni jen zaměstnaní a nezaměstnaní, proto byli všichni respondenti, kteří zvolili možnost student, přesměrováni na konec dotazníku, kde jim bylo poděkováno za strávený čas u vyplňování tohoto průzkumu a dotazník pro ně tak skončil. Celkem se takto vyloučilo 33 studentů. V průzkumu dále pokračovalo 65 zaměstnaných a 25 nezaměstnaných respondentů (v % viz Obrázek 20).

Obrázek 20: Graf - Stav respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

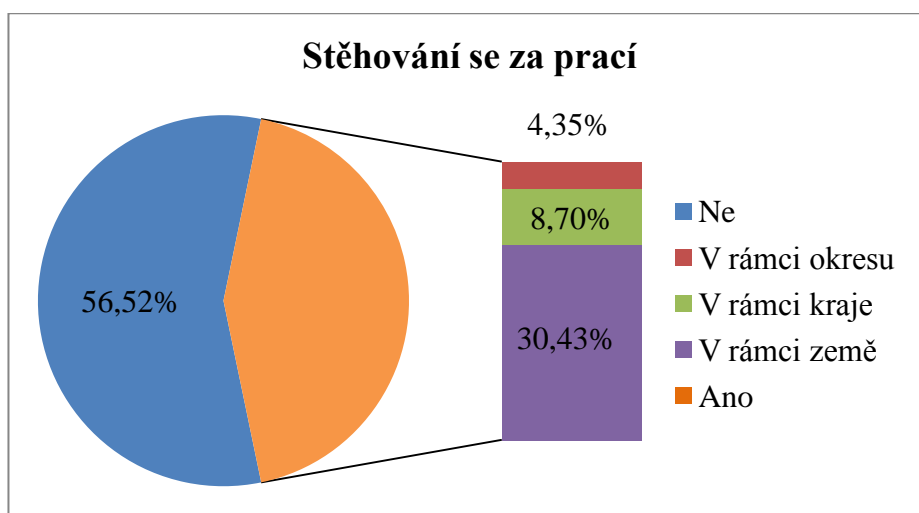
Další otázka byla zaměřena na dojíždění do práce. Dotazováni byli tedy pouze zaměstnaní, ze kterých 25 dojíždí do práce déle než 30 minut a zbylých 40 respondentů buďto dojíždí kratší dobu nebo vůbec (v % viz Obrázek 21).

Obrázek 21: Graf - Doba, kterou respondenti stráví při dojíždění

Zdroj: vlastní zpracování

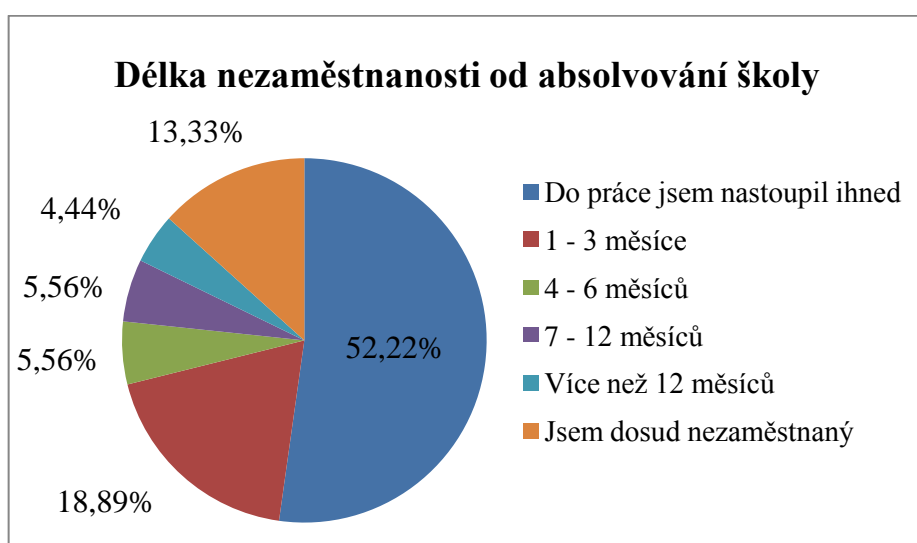
U nezaměstnaných se zase zkoumalo, zda by byli ochotni do eventuální práce dojíždět. Většina, konkrétně 23 dotazovaných, by ochotna byla a pouze dva respondenti odpověděli, že ne. Ti respondenti, kteří zaškrtnuli možnost „ano“, měli připravenou doplňující otázku: jestli by se kvůli práci i přestěhovali. Ze zmíněných 23 by se ze současného místa bydliště neodstěhovala více než polovina, tedy 13 dotazovaných. Zbývajících 10 respondentů by se stěhováním za prací problém nemělo. Pouze v rámci svého okresu by se byl ochoten přestěhovat jeden, ve svém kraji dva a v rámci celé země dokonce sedm z dotazovaných (v % viz Obrázek 22).

Obrázek 22: Graf - Ochota nezaměstnaných respondentů přestěhovat se kvůli práci

Zdroj: vlastní zpracování

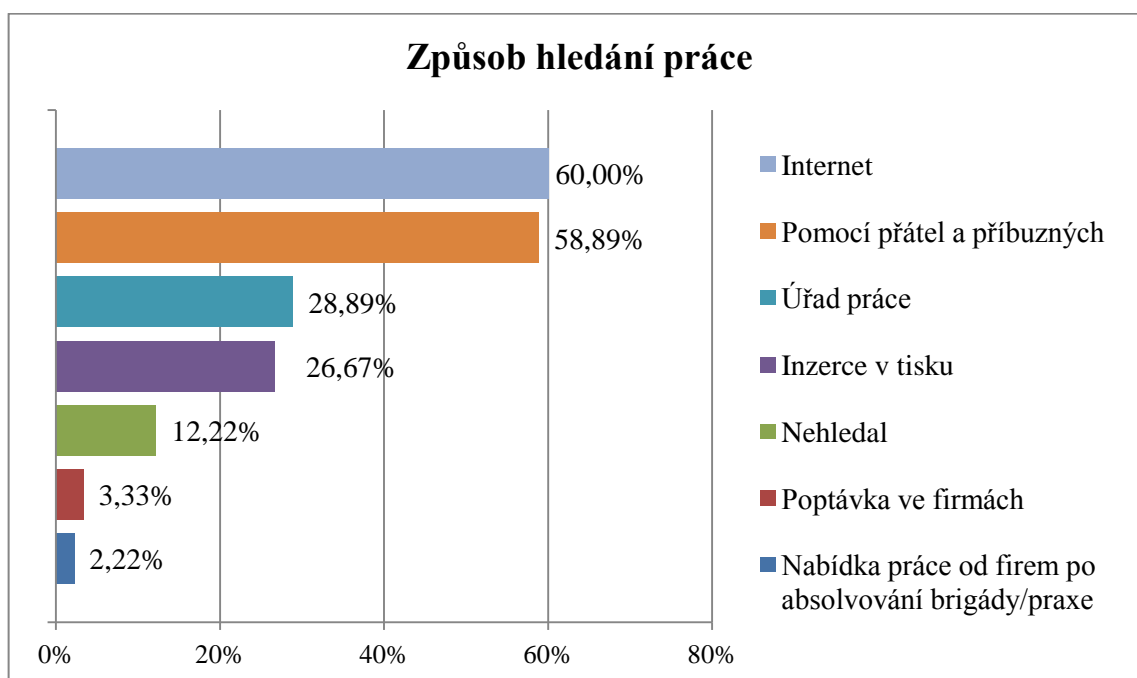
Je známo, že absolventi škol, zejména do 25 let, mají větší potíže s uplatněním na trhu práce. Firmy hledají pracovníky s praxí, a ta právě čerstvým absolventům chybí, stejně jako pracovní návyky a zkušenosti. Jejich silnou stránkou naopak mohou být vyšší úroveň znalosti cizích jazyků, schopnost práce s PC nebo aktuální odborné znalosti. [26] Na tento problém byla zaměřena další otázka dotazníku. Respondenti zde uváděli, jak dlouho byli nezaměstnaní, než si našli první práci. Více než polovina, konkrétně 47, z dotazovaných nastoupila do práce ihned. Dalších 17 respondentů si našlo první práci v rozmezí jednoho a tří měsíců, dvanáct je dosud nezaměstnaných, pět nastoupilo do prvního zaměstnání po čtyřech až šesti měsících, pět mezi sedmi a dvanácti měsíci a zbývající čtyři se do pracovního procesu zapojili po více než dvanácti měsících po absolvování školy (v % viz Obrázek 23).

Obrázek 23: Graf - Délka nezaměstnanosti respondentů od absolvování školy

Zdroj: vlastní zpracování

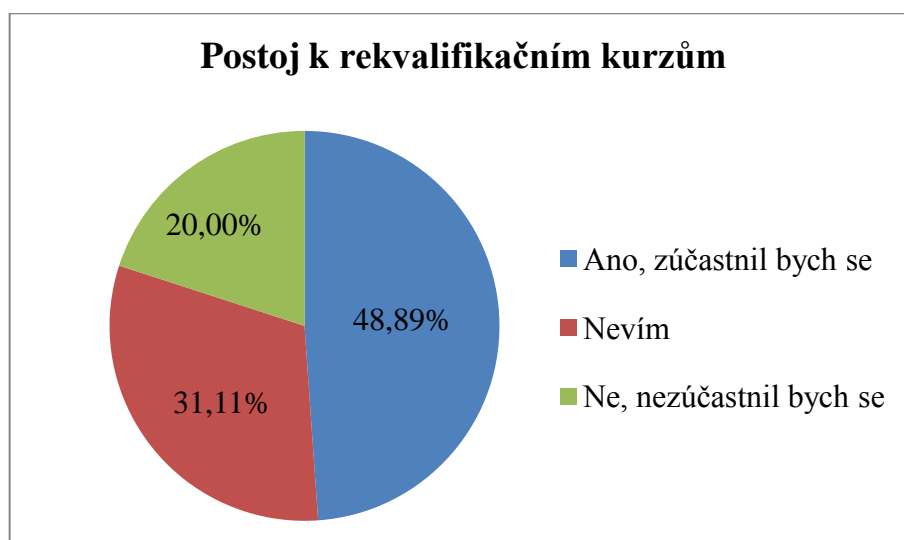
Způsobů jak si v dnešní době najít práci je mnoho. Ať už pomocí úřadu práce, známých a příbuzných, inzerce v tisku nebo na internetových stránkách zabývajících se touto problematikou, o kterých, jak vyplynulo z jedné předešlé otázky, mají respondenti poměrně velké povědomí. V této otázce měli tedy dotazovaní uvést, jaké možnosti pro hledání práce volili. Zde mohli zaškrtnout jednu až pět možností. Nejčastěji respondenti hledali práci pomocí internetu, ten zmínili 54krát. V 53 případech dotázaným pomohli práci najít známí a příbuzní. Úřad práce využilo 26 respondentů a inzerci v tisku 24. Práci nehledalo celkem 11 z dotazovaných (v % viz Obrázek 24). Dále byla u této otázky možnost vlastní odpovědi, kde respondenti například uváděli, že jim práce byla nabídnuta po absolvování letní brigády nebo školní praxe. Někteří se osobně poptávali po práci ve firmách. Jeden účastník průzkumu také uvedl, že práci nehledal, protože je dostatečně finančně zabezpečený.

Obrázek 24: Graf - Způsob hledání práce

Zdroj: vlastní zpracování

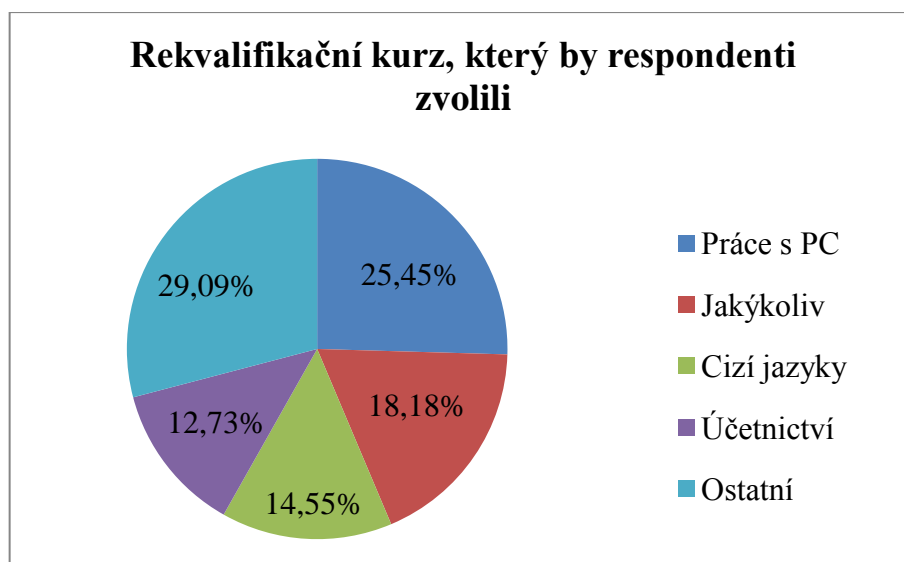
Rekvalifikační kurzy, které umožňují získání potřebné kvalifikace pro udržení stávajícího zaměstnání nebo pro získání nového, jsou v současné době nepochybně konkurenční výhodou na trhu práce. Toho si je vědomo i 44 respondentů, kteří na otázku, zda by se rekvalifikačního kurzu zúčastnili, pokud by tuto možnost měli, odpověděli ano. Dalších 28 si nebylo jistých, a proto zvolili možnost „nevím“. Negativní postoj k rekvalifikačním kurzům zastávalo 18 dotazovaných, kteří by se jich nezúčastnili (v % viz Obrázek 25).

Obrázek 25: Graf - Postoj respondentů k rekvalifikačním kurzům

Zdroj: vlastní zpracování

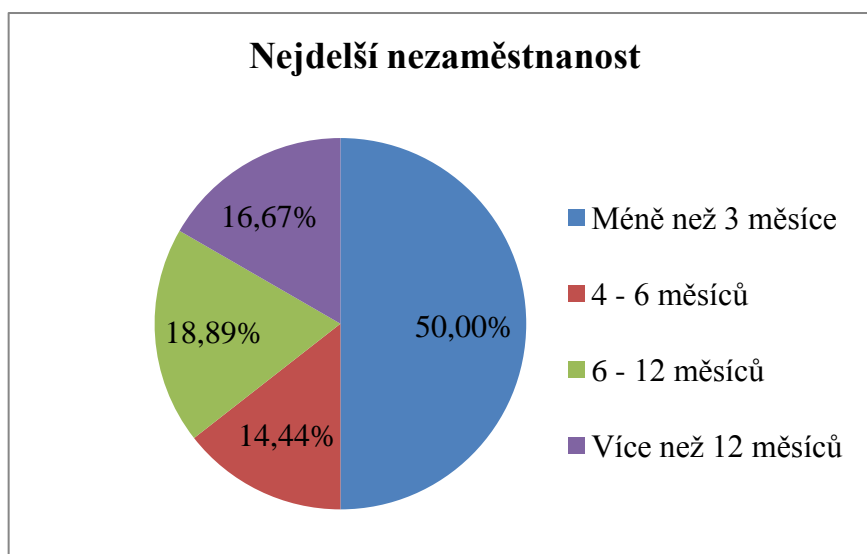
Pro všechny respondenty, kteří zvolili možnost ano, byla připravena doplňující otázka, ve které měli napsat, jakého konkrétního rekvalifikačního kurzu by se zúčastnili. Jelikož někteří napsali více než jednu odpověď, sešlo se 55 možností. Největší zájem by podle průzkumu byl o práci s PC, která byla zmíněná 14krát, deseti dotazovaným by nezáleželo na zaměření a zúčastnili by se jakéhokoliv kurzu, osm by chtělo kurz s cizími jazyky a pět v oboru účetnictví (v % viz Obrázek 26). Další možnosti se neopakovaly více než dvakrát. Mezi nimi byl například masérský, svářečský nebo kadeřnický kurz.

Obrázek 26: Graf - Rekvalifikační kurz, který by respondenti zvolili

Zdroj: vlastní zpracování

V poslední otázce účastníci dotazníkového průzkumu uváděli, jak dlouho trvala jejich nejdelší nezaměstnanost. Přesně polovina (respektive 45) z nich byla nezaměstnaná po dobu kratší než tři měsíce. Tato skupina byla tedy pouze krátkodobě nezaměstnaná. Taková nezaměstnanost je přirozená a nenes s sebou žádné negativní důsledky. Mezi čtyřmi až šesti měsíci bylo nezaměstnaných 13 respondentů. U dalších sedmnácti trvala nejdelší nezaměstnanost šest až dvanáct měsíců. U zbývajících patnácti dokonce déle než rok (v % viz Obrázek 27). Zde se jednalo o dlouhodobou nezaměstnanost, která už je značným problémem (viz kapitola 1.8.3).

Obrázek 27: Graf - Nejdelší nezaměstnanost respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Z průzkumu tedy vyplynulo, že většina lidí má povědomí o tom, kolik je v České republice nezaměstnaných osob. Jak je na tom ČR, co se nezaměstnanosti týče, v porovnání s konkrétními zeměmi EU (Německo, Rakousko a Slovensko) porovnávala většina také správně. Ve srovnávání s EU jako celkem jsou však respondenti pesimističtí a hodnotí stav nezaměstnanosti v ČR jako průměrný nebo vyšší, přestože je míra nezaměstnanosti v ČR ve skutečnosti nižší, než je průměr EU. Dále by většina nezaměstnaných neměla problém s dojížděním za prací a necelá polovina z nich dokonce ani s přestěhováním. K rekvalifikačním kurzům se téměř polovina dotazovaných stavěla pozitivně a největší zájem by byl o práci s počítačem, kurzy cizích jazyků a účetnictví. Účastníci dotazníkového průzkumu vykazují dobrou znalost serverů zprostředkovávajících práci a nemusí se tak při případném hledání práce spoléhat pouze na ÚP či na doporučení známých a příbuzných.

ZÁVĚR

Cílem předložené závěrečné práce bylo porovnat míru nezaměstnanosti v České republice s mírou nezaměstnanosti v zemích Evropské unie a vytvořit tak za pomoci statistických dat ucelený přehled jmenované oblasti. Kromě míry nezaměstnanosti v České republice a v EU, jež byla rozdělena na míru nezaměstnanosti všech 27 členských zemí a zemí eurozóny, se práce blíže zaměřila na nezaměstnanost ve třech ze čtyř členských států sousedících s Českou republikou: v Rakousku, Německu a na Slovensku.

Po terminologickém vymezení v první kapitole byl v samostatných kapitolách popsán vývoj míry nezaměstnanosti v České republice (kapitola 2), Rakousku (kapitola 3.1), Německu (kapitola 3.2), na Slovensku (kapitola 3.3) a v ostatních zemích EU (kapitola 4) v posledních několika letech. Pro srovnání byla krátce popsána míra nezaměstnanosti a její vývoj v USA a Japonsku (kapitola 4.5), vzhledem k jejich postavení jakožto významných ekonomických velmocí mimo Evropskou unii. Pro lepší názornost byly jednotlivé popisy míry nezaměstnanosti a srovnání vybraných zemí doplněny tabulkami a grafy. Do popisu míry nezaměstnanosti byl zahrnut i aspekt pohlaví a u ČR navíc i aspekt krajů.

Po základním rozdělení na obecnou a registrovanou míru nezaměstnanosti (v kapitole 1.5) se práce soustředila již výhradně na tu obecnou, jelikož je její metodika měření shodná s metodikou statistického úřadu Eurostat, jehož data byla pro srovnání v rámci této práce vybrána a používána.

Míra nezaměstnanosti ve čtyřech blíže sledovaných zemích nejvíce kolísala v Německu, nejvyšší byla a je na Slovensku, nejnižší v Rakousku. Česká republika měla míru nezaměstnanosti srovnatelnou jako Německo a v některých letech byla dokonce nižší. V Posledních letech je však v Německu nižší míra nezaměstnanosti než v ČR. Ekonomická krize v roce 2008 negativně ovlivnila všechny tyto státy, nejvíce však Slovensko a Českou republiku. Naopak nejmenší dopad měla na Německo. Za sledovaná období byla nezaměstnanost mužů a žen vyrovnaná především na Slovensku a v Německu, největší rozdíly vykazovala Česká republika

Ucelený přehled míry nezaměstnanosti v České republice byl v závěru práce doplněn průzkumem ve formě dotazníku, který poskytl pohled do povědomí Čechů (123 náhodných účastníků šetření) o míře nezaměstnanosti v zemi, ve které žijí, a ve společenství evropských států, jehož jsou součástí, o možnostech získání práce. Dotazník také ukázal míru jejich ochoty podniknout kroky při potírání jejich případné nezaměstnanosti. Z průzkumu

vyplývalo, že většina lidí má povědomí o počtu nezaměstnaných osob v České republice, ale nebyla schopna s jistotou určit pozici ČR v evropském kontextu, co se míry nezaměstnanosti týče. Respondenti se ukázali být pesimisty a hodnotili stav nezaměstnanosti v ČR jako průměrný či vyšší, přestože je ve skutečnosti pod evropským průměrem. Většinou správně pak ale vymezili míru nezaměstnanosti České republiky vůči Slovensku, Německu i Rakousku. Pověšinou deklarovali ochotu dojíždět za prací a účastnit se rekvalifikačních kurzů, zejména těch zaměřených na práci s počítačem, výuku cizích jazyků a účetnictví. Účastníci dotazníkového průzkumu dále vykazali dobrou znalost serverů zprostředkovávajících práci, což jim při případném hledání zaměstnání vedle pomoci ÚP a známých může být užitečné. Názornost výsledku šetření zajistily vlastní převážně koláčové grafy.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

- [1] Bundeszentrale für politische bildung. *Die Entwicklung der Arbeitslosigkeit in Deutschland* [online]. 2010 [cit. 2013-04-19]. Dostupné z:
<http://www.bpb.de/geschichte/deutsche-einheit/lange-wege-der-deutschen-einheit/47242/arbeitslosigkeit?p=all>
- [2] BussinesInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export. *Rakousko: Finanční a daňový sektor* [online]. 2013 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z:
<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/rakousko-financni-a-danovy-sektor-19141.html>
- [3] Český statistický úřad. *Česká republika od roku 1989 v číslech* [online]. 2013 [cit. 2013-04-17]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cr_od_roku_1989#01
- [4] Český statistický úřad. *Obecná míra nezaměstnanosti podle krajů - roční průměry* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z:
http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=VSPTS%20507_ro%C4%8Dn%C3%AD
- [5] Český statistický úřad. *Registrovaná nezaměstnanost k 31.12. od roku 1993* [online]. [cit. 2013-03-22]. Dostupné z:
http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=PRA1020CU&&kapitola_id=3
- [6] Český statistický úřad. *Zaměstnanost a nezaměstnanost od roku 1993* [online]. [cit. 2013-03-22]. Dostupné z:
http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=PRA1010CU&&kapitola_id=3
- [7] Český statistický úřad. *Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS - Metodika* [online]. 2013 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z:
http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zam_vsps
- [8] Český statistický úřad. *Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS - 4. čtvrtletí 2012* [online]. 2013 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z:
<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/czam020113.doc>
- [9] Český statistický úřad. *Zaměstnanost, nezaměstnanost* [online]. [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zamestnanost_nezamestnanost_prace

- [10] Český statistický úřad. *Změna výpočtu ukazatele registrované nezaměstnanosti* [online]. 2013 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z:
http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/zmena_vypoctu_ukazatele_registrovane_nezamestnanosti20121107
- [11] *Destatis: Statistisches Bundesamt* [online]. [cit. 2013-04-19]. Dostupné z:
<https://www.destatis.de/EN/Homepage.html>
- [12] Ekonomický slovník. *Přirozená míra nezaměstnanosti* [online]. 2011 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.ekonomickyslovník.cz/?p=147>
- [13] *European Commission eurostat* [online]. [cit. 2013-04-06]. Dostupné z:
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>
- [14] European Commission eurostat. *File:Unemployed persons, in millions, seasonally adjusted, EU-27 and EA-17, January 2000 - February 2013.png* [online]. 2013 [cit. 2013-04-06]. Dostupné z:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Unemployed_persons,_in_millions,_seasonally_adjusted,_EU-27_and_EA-17,_January_2000_-_February_2013.png&filetimestamp=20130402080838
- [15] European Commission eurostat. *File:Unemployment rate, 2000-2011 (%).png* [online]. 2012 [cit. 2013-04-06]. Dostupné z:
[http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Unemployment_rate,_2000-2011_\(%25\).png&filetimestamp=20120502100338](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Unemployment_rate,_2000-2011_(%25).png&filetimestamp=20120502100338)
- [16] European Commission eurostat. *File:Unemployment rates EU-27, EA-17, US and Japan, seasonally adjusted, January 2000 - February 2013 2012.png* [online]. 2013 [cit. 2013-04-06]. Dostupné z:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Unemployment_rates_EU-27,_EA-17,_US_and_Japan,_seasonally_adjusted,_January_2000_-_February_2013_2012.png&filetimestamp=20130402080811
- [17] European Commission eurostat. *File:Unemployment rates, seasonally adjusted, February 2013.png* [online]. 2013 [cit. 2013-04-06]. Dostupné z:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Unemployment_rates,_seasonally_adjusted,_February_2013.png&limit=20&filetimestamp=20130402080742#filehistory

- [18] European Commission eurostat. *File: Youth unemployment rates, EU-27 and EA-17, seasonally adjusted, January 2000 - February 2013.png* [online]. 2013 [cit. 2013-04-06]. Dostupné z:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Youth_unemployment_rates,_EU-27_and_EA-17,_seasonally_adjusted,_January_2000_-_February_2013.png&filetimestamp=20130402080902
- [19] European Commission eurostat. *Glossary: EU enlargements* [online]. 2013 [cit. 2013-04-06]. Dostupné z:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Glossary:EU_enlargements
- [20] European Commission eurostat. *Glossary: Euro area enlargements* [online]. 2012 [cit. 2013-04-06]. Dostupné z:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Glossary:EA-17
- [21] European Commission eurostat. *Unemployment statistics* [online]. 2013 [cit. 2013-04-02]. Dostupné z:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics
- [22] HEDIJA, Veronika; MUSIL, Petr. *Praktikum makroekonomie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 303 s. ISBN 978-80-7380-158-8.
- [23] JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. ISBN 80-7079-635-9.
- [24] KRAMEŠ, Jaroslav. *Makroekonomie (Základní kurz)*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2008. 194 s. ISBN 978-80-245-1319-5.
- [25] Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Bez práce je 8 procent lidí. Pomáháme nejen mladým penězi i programy* [online]. 2013 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z:
<http://www.mpsv.cz/cs/14557>
- [26] Národní ústav odborného vzdělávání. *Nezaměstnanost absolventů škol* [online]. 2011 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/nezamestnanost-absolventu-skol>
- [27] Peníze.cz. *Co je nezaměstnanost* [online]. 2013 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z:
<http://www.penize.cz/80354-co-je-nezamestnanost>

- [28] Statistik Austria. *Bevölkerung Österreichs stieg 2010 um 29.000 Personen auf über 8,4 Millionen* [online]. 2011 [cit. 2013-04-06]. Dostupné z: http://www.statistik.at/web_de/dynamic/statistiken/bevoelkerung/bevoelkerungsstand_und_veraenderung/056447
- [29] Štatistický úrad Slovenskej republiky. *Počet obyvateľov SR k 31. marcu 2012* [online]. 2012 [cit. 2013-04-06]. Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=50728>
- [30] WINKLER, Jiří; WILDMANNOVÁ, Mirka. *Evropská unie: evropské pracovní trhy a průmyslové vztahy*. Praha: Computer Press, 1999. 143 s. ISBN 80-7226-195-9.